

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Cap. VII. De Pœnitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

D E
P O E N I T E N
T I A, E T P R I M O
S A N O R V M.

C A P V T S E P T I M V M.

ULTI casus difficiles
dantur in pœnitentia
sanorum, qui tamen,
vt plurimum, dilati-
onem cum patientur,
poterunt consultis Doctoribus de-
finiri.

*Vbi & quo-
modo audi-
enda con-
fessiones.*

1. *Queritur.* Vbi, & quomodo
Curatus audiat confessiones? *Resp.*
Locum esse Ecclesiam pro fanis, &
confessionale, & extra illud audire
fœminas non est decens: Si tamen
necessitas vrgeat, puta quia sunt
surdæ, non aspiciendæ, & standum
in maiori distantia possibili, salua
confessione, id est, dummodo be-
nè audiantur.

Modus

Modus verò est ordinarius loci, ubi degis. In quibusdam locis audiuntur cum superpelliceo, & stola. Tu consuetudinem loci observa. Certè rationabile non iudico confessiones audire in Ecclesia sine veste talari ad minus, etiam si ibi non obseruetur.

Præterea potest contingere aliquem magnum peccatorem accedere pro confessione tempore, & loco non opportuno, tu amplectere, & audi, etiam si fueris in itinere, vel vbilibet, quia ubicunq; fueris eris in loco dominationis Dei, & apto pro peccatoris salute procuranda. Si placet consilium, occasiones iuuandi peccatorem, & diligenter quæras, & oblatas auidè excipias, & pro posse non finas cassas ire, sed & cum honore Dei, & proximi beneuolentia exequere. Nunquam tamen ad Altare reconcilies per causam, cap. 3. nu. 1.

K 4.

Quæri-

An Curat. 2. *Queritur.* An Curatus teneatur audire confessiones suorum, toties quoties hoc expetierint. *Vide cap. 5. num. 7.* Quos verò repellat à confessione, vide nu. 12.

Quomodo 3. *Queritur.* An Curatus repellat accedentem ad confessionem eo qui accedit cum vanitatibus. cum vanitatibus in ornatu? *Resp.* & distingo. Si ornatus est secundum morem patriæ, licet magnam vanitatem sapiat, non repellat, quia talis ornatus de se non est mortalis, ideo non necessario repellendus. Silu. ornatus, q. 7.

Si verò ornatus est præter communem morem patriæ, & laciuiæ, vel peccati signum, puta, portare in brachio capillos mulieris intextos, aut similia, repellat, quia talis est in statu complacentiæ mortalis: Si sunt mera signa vanitatis, vt communiter est in cincinnis, chiuffis, & similibus, potest, si velit, non repellere, quia non sunt

sunt plusquam vanitates, & suo genere veniales: Si tamen inter confitendum accusent se in istis esse complacentiam mortalem, puta portare cincinnum in memoriam vindictæ, aut aliud simile, non sunt absoluendi, quia sunt in voluntate mortali. Quare si viderat ligulas in thorace extra locum necessarium, alia signa in pileo, vngues longas, & similia, inquireat de singulis, quam ob causam ferantur, & iuxta dicta det, vel neget absolutionem.

PRAXIS. Omnes admittat, sed non absoluat habentem dicta cum mortali, nisi saltem proponat ea dimittere, & si alias iisdem promissis non steterit dictis, non absoluat, nisi prius dimissis. Alios vero ea habentes ex vanitate mera exhortetur ad ea deponenda, quos tamen absoluet: etiam si nolint deponere. Et casu, quo deponat ea

K s ia

in manib. Curati, retineat ille signa
sola: ornamenta verò, quæ solent
habere, vt aurum, gemmas, & si-
milia reddat, ne videatur in Sacra-
mento mercaturam exercere. Et
si omnis illa vanita est in auro, &
gemmis obtineat à poenitente illi-
us fractionem, aut saltem figuræ
destructionem, & sic immutata
reddat. Et si ille nolit destrui, si
verè promittat se depositurum,
reddat, & absoluat. *Si verò poeni-
tens accedat cum armis, hortetur ea
deponere, dum confessionem absol-
uit, ob decentiam, & honorem Sa-
cramenti, si nolint, nihilominus au-
diat.*

*An Curat.
omnes de
Episcopatu
audiat.*

4. *Queritur.* An Curatus possit
audire confessiones omnium, qui
sunt de eodem Episcopatu? *Respo.*
Si non habet aliam auctoritatem,
quam eam, quam consequitur
cum Cura, non potest absoluerè,
nisi omnes homines suæ Curæ,
quia

quia quæ Silu. Archipresb. quæst. 4. & Armil. Archipresb. §. vlt. docent de Archipresbytero rurali, intelligenda sunt etiam de omni Curato Ciuitatis, Archypresbyter verò Ciuitatis, potest omnes de Ciuitate audire. Nomine verò Archipresbyteri Ciuitatis, intelligo solum Archipresbyterum Cathedralis, quia alii Archipresbyteri Ciuitatis non habent istam facultatem.

Dices, si Episcopus facit facultatem audiendi confessiones simplici Sacerdoti, intelligitur absque limitatione facta pro toto Episcopatu, vt notat Henric. de pœnit. lib. 3. cap. 6. num. 3. quare ergo maior erit ista, ea quam Curatus accipit cum Cura? *Respond.* Quia Curati est ordinaria, & talis conceditur ei à iure, facultas verò, quæ cōceditur simplici Sacerdoti est delegata, quæ potest esse tãta, quantũ

K 6 velit.

velit dare ille, qui delegat. Verum est tamen, quod si qui Curatam adipiscitur, ante auctoritatem delegatam habuerit, accedente cura habebit ordinariam, & delegatam quoad fuerit reuocata.

*An Curat. 5.
absoluat
pœnitentes
alterius E-
piscopatus
vicini*

Queritur. An Curatus vnius Episcopatus possit absolueret homines alterius Episcopatus, & alterius curæ vicinæ? *Resp.* Azor 1. p. lib. 5. cap. 19. versu, Nulla consuetudo. Posse, si id fiat ex consuetudine scita, & approbata ex Episcopis, & Parochis, Imo secundum Candelabr. Aureum, de confessione, num. 19. & 21. *Poterit Curatus absolueret omnes, undecumque venientes, quando habuerint facultatem eligendi confessarium approbatum, quia tunc & Curatus ipse potest eligi. Poterit etiã Curatus absolueret Clericum, licet non subditum, sed eiusdem Episcopatus, & hoc ex consuetudine. Silm. confessor. 1. q. 15.*
Sot.

*Sot. dist. 18. q. 4. artic. 2. col. 8. Hen-
riq. de pœnit. lib. 3. cap. 8. num. 2.
& clarissimè Conc. Triden. sess. 23.
cap. 15. de refor. Candelab. de Con-
fessione, num. 22.*

6. *Quæritur.* An Curatus sine *An Curatus*
peccato, possit introducere talem *sine pecca-*
consuetudinem absoluendi homi- *to introdu-*
nes alterius Episcopatus? *Resp.* Et *cat talem*
credo posse, cum introducere con- *consuetudi-*
suetudinem nihil aliud sit, quam *nem.*
facere rem tali modo, & tacita li-
centia Principis: potest enim Prin-
ceps, si velit tollere, & interrom-
pere consuetudinem & in casu no-
stro nihil aliud est, quàm audire
non subditum sub sperati habiti-
onis prudentis, & legitimæ, quæ
est ut dicitur infra nu. 10.

7. *Quæritur.* Quid, si quis veni- *An alienus*
at ex alieno Oppido, & Episcopatu *pro deuoti-*
ad Ecclesiam alterius Episcopatus *one possit*
in die sollemnitatis ibi festinæ, & *confiteri.*
compunctus velit ibi confiteri, &

com-

communicare? vel veniat, nesciens, an in alieno Episcopatu possit absolui, illuc tamen vadit ut confiteatur, & communicet, an Curatus talis Ecclesie possit eum absolvere? Resp. Si ex proposito accedit, ut confiteatur solum, credo non esse absoluum, quia Curatus non habet auctoritatem, nisi super suos, qualis non est hic: Si vero, cum iam venit, conteritur, & vult communicare, poterit audiri, quia iste habet rationem peregrini, & peregrinus accipit Sacramenta ubi se inuenit, & ita est vniuersalis praxis, ne quis cogatur fructum suae deuotionis amittere. Idem credo de illo, qui illuc vadit, nesciens, an ibi possit absolui, dummodo ibi velit communicare, quia si iret pro sola confessione, licet ignoraret id ei licitum, non absoluerem ob defectum auctoritatis, nulla alia causa iustificante actionem. Pro parte affirmante deduc-

deducitur ex Silu. confessor. 3. ante primam quæst. Vbi vult in Paschate, & quando communio ex deuotione sumenda est, absolutionem licere. Quod verò nō possit absolui, qui illuc vadit pro sola absolutione, affirmat Silu. confessor. 1. quæst. 6. not. 8. Posset tamen absolui, & tunc primo sub spera habitationis, & secundo quando Episcopi, & Curati non contradicunt, ut potest euenire in confinio duorum Episcopatum. Dummodò tamen iste non vadat illuc, ut euadat iudicium proprii pastoris. Silu. confessor. 1. q. 10. opin. 3.

8. Quæritur. Quid si iste veniens *Veniens ex* de alieno Episcopatu, & Parochia *loco nullius* veniat etiam è loco nullius diœcesis, *diœcesis.* in quo non adsit, qui possit eū audire? Resp. Si iste sic veniens solet ex consuetudine scita & probata ab Episcopo, & Curatis, poterit eius confessio excipi, iuxta dicta num. 5. Si vero non adsit ista consuetu-

*suetudo, an hic confessarium qua-
rens teneatur ire, vel ad vicino-
rem locum, in quo confessor existat,
vel quo ibit? Resp. Certum esse hūc
non posse sibi confessorem eligere,
quia non est persona privilegiata,
ut notat Silu. confessor. 1. quæst. 8.
not. 1. Credo tamen, cum hic nec
isti, nec illi subdatur quod possit ire
ad quemcumque voluerit, & eo i-
pso, quod illo accesserit, possit ibi
absolui, ut concedunt omnes de pe-
regrinis, & viatoribus, quibus iste
videtur æquandus. Silu. confessor.
1. q. 10. Tolet. instit. lib. 3. cap. 13.
num. 11. not. 3. Ego sic practica-
rem. Si venit iste ut celebret vel
communiceet, dum commodè non
potest reuerti ad suam Ecclesiam,
ne cogatur defectu ministri carere
fructu Sacramentorum, dummodo
non venerit, ut euadat iudicium
proprii pastoris, audirem, & com-
municarem. Si verò venit, ut so-
lum*

lum confiteatur, mitterem eum ad
monasterium regularium vicinius,
quia regulares possunt omnes ad se
venientes audire: Si non adesset
monasterium & locus ad quem ve-
nit est vicinior, audirem sub sperati
habitationis, quæ certè videtur valdè
rationabilis & omnia hoc modo sol-
uantur. Vide infra. nu. 10.

9. Quæritur. Quando Curatus Curatus
possit alienum audire? Resp. Do- quando pos-
ctores varios casus ponere, per quos sit alienum
pœnitens potest confiteri non pro- audire.
prio Sacerdoti, & Silu. Confessor.
1. q. 6. ponit 8. Primus est propter
proprij Sacerdotis indiscretionem,
ignauiam, vel malitiam. Secun-
dus, quando pœnitens domicilium
mutauit. Tertius quando quis est
vagabundus. Quartus, quando
quis quærit domicilium, vt pere-
grinus. Quintus, ratione delicti
commissi in aliena parochia haben-
tis adnexam excommunicationem,
qua

qua ille sit publicè excommunicatus, & tunc non ratione delicti, sed ratione excommunicationis. Sextus, qui sepe mutant domos, ut scholares. Septimus, ratione necessitatis, ut quia est in articulo mortis. Octavus, sub spe ratihabitionis legitima. Tolet. verò inst. lib. 3. cap. 13. num. 11. affert sex casus. Primus est, quando Curatus dedit licentiam, de hoc vide cap. 12. Secundus est, cum qui habet facultatem à Papa eligendi confessorem. Tertius, cum poenitens est vagabundus, idem est de peregrino viatore, & scholari, qui confitentur Sacerdoti, in cuius iurisdictione sunt tempore suscipiendi sacramenta. Quartus, cum quis confitetur regulari. Quintus, cum proprius Sacerdos est malus, ut in primo casu Silu. Sextus casus est articulus mortis. Sot. vero dist. 18. q. 4. art. 2. ad 4. argum. ex S. Thom. affert quinque casus. Primus est si est vaga-

vagabundus. Secundus simulauit
domicilium. Tertius si offendit in
aliena parochia. Quartus propter
malitiam proprii Sacerdotis. Quin-
tus est in articulo mortis. Sed vi-
dentur omnes isti casus posse reduci
ad quatuor.

Primus est propter licentiam Pa-
pæ, vel Curati ad hunc reducitur
primus secundus, & quartus Tol.

Secundus est propter ratihabiti-
onem, ad hunc reducitur primus,
quintus, & octauus Silu. & quartus
Soti.

Tertius est ratione necessitatis,
ad hunc reducitur septimus Silu.
sextus Tol. & quintus Soti.

Quartus, ratione subiectionis,
ad hunc reducitur secundus, terti-
us, quartus, quintus, & sextus
Silu. tertius Tol. primus, secundus,
& tertius Soti.

10. Notandū autem ut ratihabiti-
o sit uali-

*Ratihabi-
tionis vali-
de conditi-
ones.*

*sit valida debere habere has condi-
tiones, quod sit de presenti, id est,
quod proprius Sacerdos nunc con-
tentatur, hoc autem sit per conie-
cturas rationabiles: & quod sit ali-
qua necessitas absoluendi, quando
certioris iurisdictionis non sit copia.
Colligitur ex Silu. confessor. 1. q. 6.
not. 8. clarè Suarez disp. 26. de pœ-
nit. sect. 2. num. 13. & seq. & sect. 6.*

*Vagus cui
confitea-
tur.*

*II. Queritur. An omnis Cura-
tus possit audire confessionem va-
gi? Resp. Caiet. absol. cap. 2. Armil.
absol. §. 17. Henriq. de pœnit. lib. 3.
cap. 8. num. 5. dicere istos posse cō-
fiteri omni exposito. Silu. verò con-
fessor. 1. quæst. 10. Sot. dist. 18. q. 4.
art. 2. Tolet. inst. lib. 3. cap. 13. nu. 12.
dicunt confiteri debere Parocho
illi, in cuius parochia habitat, vel
reperitur tempore perceptionis Sa-
cramenti. Adde tamen cum Silu.
ibi, dummodo non vagetur, ut e-
uadat iudicium proprii Parochi.*

12. Qua-

12. *Queritur.* An Curatus teneatur sub peccato audire hos, eo modo quo suos? *Resp.* Affirmatiuè, vt est dictum cap. 5. numero 7.

An Curatus teneatur audire Vagum.

13. *Queritur.* Quid agat Curatus si debet confessionem excipere eius, cuius idioma non intelligit? *Resp.* Mittat ad intelligentem.

Quomodo audiat quæ non intelligit

Quod si ibi nullus sit qui melius intelligat? Absoluat, licet non benè, sed solū aliquantulum eum intelligat, dummodo non speretur venturus opportunè aliquem eum intellecturus. Addit Lopez in instructorio primæ partis, cap. 27. absolucendum, licet aliqua peccata intelligantur, aliqua verò non, & dummodo videatur dolor, & propositum emendæ. Henric. verò lib. 2. de pœnit. cap. 12. nu. 3. concedit hoc solum tempore præcepti. At Metina citatus à Lopez concedit tempore mortis, Lopez autem concedit omni tempore, quando
non

non addit, nec speratur commoditas alterius, qui possit eum melius intelligere.

Dubium posset esse. Si talis ignotæ linguæ nullū omnino peccatum possit dicere, ita ut intelligatur, sed per nutus, & signa ostendit magnam contritionem, an tunc sit absolueudus? Resp. In morte esse clarum, per valdè probabilem opinionem recentiorum. Extra mortem verò, si non adest, nec speratur venturus peritior illum intelligens, credo posse absolui non solum tempore præcepti, quod habeo indubitatum, quia hic facit quidquid potest, & non videtur rationabile eum frustrare fructu, saltem vberiori, si non necessario, Sacramenti; Sed idem etiam credo extra tempus præcepti, licet non admitterem nisi raro, ne cogere-
tur iste sine culpa propria carere magno remedio Sacramenti. Et
dato

dato quòd absoluerem, vterer tamen conditionata hac, Si & in quantum possum. Sed vix est casus possibilis, cum possit saltem aliqua per nutus, & signa explicare, & tunc omnis ratio dubitationis cessaret, quia & mutus qui non valet exactius confiteri, potest frante tali modo absolui. Et si Curatus, postquam multum diuexatus est pro intelligendo isto, nihil omnino percipit, credo rationabiliter posse desistere, cum, quem semel non intellexit, non sit credibile intellecturum, sed tunc vtatur signis, & nutibus, & solerter quidquid potest efficiat.

14. *Queritur.* Quid agat Curatus *Quid*
cum muto? *Resp.* Si nullatenus *dum*
eum intelligit, adhibeat dome- *mutis.*
sticos intelligentes mutum, &
per ipsos faciat interrogationes
per nutus, & antequam mutus
respon-

respondeat, faciat interrogantem auertere se, ne videat, quid mutus respondeat. Caietan. confessio conditione 11. habet aliud remedium, sed non videtur tam efficax, licet & primum claudicet in dicendo numero mortalium, quia licet interpretes auertendo, non sit intellecturus peccatum, tamen cum per confessarium debeat interrogare de numero, clarum est, quod intelliget peccatum illud fecisse. Nec remedium Caietani valet, nisi pro eo muto, qui antequam esset factus mutus nouerat scribere. Igitur primus modus videtur aptior, maxime, si muto confitente peccatum absque ope interpretis confitebitur confessario numerum peccatorum, ostensione digitorum, vel alio aptiori modo.

*sed agendum cum
furdo.*

15. *Queritur.* Quid agendum cum furdo? *Resp.* Caueat Curatus, ne ab aliis audiatur. Excipiat illius con-

confessionem in remotiori, & hunc non interroget, nisi de puris necessariis in mortalibus, & euitet fatigationem suam, & Surdi. Si nouit scribere, bonum erit scribat peccata. Venialia generali collectione faciat confiteri.

16. *Queritur.* Quomodo agendū cum pueris, & rusticis idiotis? *Resp.* Nos loqui in Paschate, quando communiter gregatim ad confessionem accedunt.

*Quomodo
agendum
cum pueris
& rusticis.*

Nota igitur bonam *P R A X I M*, Ratio exci-
ut valeas benè citò expedire mul-
tos. Aduoca omnes simul, & in-
strue eos de modo recolendi pec-
cata per ordinem præceptorum, &
de communioribus peccatis per
singula præcepta. *Postea.* doce eos
respondere præcisè, ita, vel non.
Si hoc non potes præ angustia tem-
poris, habeas virum idoneum, qui
ista præstet. Si isto cares, assume
socium prædicatoris, qui com-

*Ratio exci-
piendi bre-
uiter mul-
tas confes-
siones.*

L muni-

munitur tunc temporis est in villis,
 & castellis, & per eum facias ista
 exequi, & intelliges, quantum
 hoc conducatur ad facilem, & bo-
 nam expeditionem multorum.
 Per huncmet poteris catechizare
 rudiores nescientes rudimenta Fi-
 dei, alioquin Curatus ipse tenetur
 in confessione breuiter ista doce-
 re. Tolet. instit. lib. 3. cap. 17. nu-
 vlt. & communis. In cæteris et-
 iam pœnitentibus, quando sunt
 tibi noti, & vrgeris penuria tempo-
 ris, admone respondeant, ita, vel
 non, ressecatis reliquis superfluis,
 quia ita studetur benè breuitati. In
 hoc tamen Curatus non sit asper, si
 adueniat pœnitens, qui multis sua
 peccata ~~confiteatur~~ ^{confiteatur}, quasi non ali-
 ter valens confiteri.

axis uti. 17 Charitas enim patiens est. Po-
 nis pro mul-teris præterea (loquimur de Villis,
 & confesi- & Castellis, ubi tota die incola degit

CAPVT SEPTIMVM. 243

in agris, & presumuntur pauper-^{onibus in}
 rate, ita vt, si velint in die confite-^{Paschate.}
 ri, amittere mercedē vnius diei, vel
 presumuntur magna temporis an-
 gustia ad perficiendos suos labores)
 hortari, vt per multos dies ante Pa-
 scha in sero accedant ad Ecclesiam,
 & per omnes illos dies, vsque ad se-
 cundam, vel tertiam horam noctis,
 istorum confessiones excipere, & ita
 fiet, vt sine illorum damno rectē o-
 mnes confiteantur, & non differant
 omnes confessionem in Sabbathum
 sanctum. Poterit etiam Curatus,
 maximē si in loco sit solus, agere
 cum regularibus, si fortē ibi mona-
 sterium habeant, aduocatis Confes-
 soribus, per modum petentis auxili-
 um ad suorum salutem, hortando,
 vt conueniant cum eo circa talia,
 & talia peccata, puta magis in loco
 vrgentia, adhibentes cautio-
 rem diligentiam, vt exterminentur.
 Idem etiam erit ē re cum aliis

confessoribus secularibus. Et sic fiet, ut in via Domini, totus populus sit tanquam unus labij. Et Curatus, qui verè sapiet, benevolentia prosequetur regulares monasterij degentes in sua Parochia, intellige sèper extra Ciuitates, tantum abest ut similitatem exerceat, possunt enim multum sibi, & suis in utroque homine prodesse, & obesse.

De Confessione puerorum, vide infra num. 35.

An Curati 18. *Quæritur.* An Curatus diuer-
Sicini diuer forum Episcopatum vicinorum
forum epi- possint se inuicem in confessione
scopatuum audire? *Resp.* Posse, consuetudine
possint se in ab Episcopis scita, & tolerata vi-
confess. au- gente. Azor Inst. 1. par. lib. 5. c. 19.
dire. vers. nulla consuetudo.

An Curati 19. *Quæritur.* An Curatus vnus
eiusdem e- Episcopatus possit confiteri alteri
piscopatus Curato eiusdem Episcopatus? *Resp.*
possint se in Posse, Sil. confess. 1. q. 15. Caiet. ab-
vicem au- sol. 2. Sot. dist. 18. q. 4. art. 2. col. 8.
dire.

DE

DE POENITENTIA
in actu Confessionis.

20. **Q**ueritur. Quid aget Curatus si veniat excommunicatus pro confessione? *Resp.* Si potest eum ab excommunicatione absolvere, audiat prius totam confessionem, deinde prius absoluat ab excommunicatione, postea à peccatis. *Excommunicatus quomodo tractandus*

21. *Queritur.* Quid aget Curatus, cum pro confessione excipit eum, qui non est præparatus, & est sanus? *Resp.* De ista præparatione multos multa dicere. Silu. confessio. 1. quæst. 3. not. 1. ait requiri tam præparationem, quantam quis apponeret in re ardua, & quæ esset ei multum cordi. Sot. verò dist. 18. quæst. 2. artic. 4. in fine. Nauarr. cap. 9. num. 13. volunt requiri quantum bonus vir iudicabit

sufficientem, maiorem tamen in negotiante, etiam in illo, qui non pollet tam bona memoria; item in eo, qui à multo tempore confessionem non fecit. Et talis diligentia sufficiet, licet peccator probabiliter credat, quod si maiorem fecisset, alia peccata memoriae occurrerent. Henric. de poenit. lib. 2. cap. 5. num. 1. ait sufficere mediucrem diligentiam, quam moraliter docti, & boni solent facere. Tolet. inst. lib. 3. cap. 9. nu. 7. vult istam diligentiam intelligendam moraliter, idest, quod vel Curatus, vel etiam poenitens cognoscat, vel credat sine fraude fecisse diligentem. Sot. etiam loco dicto.

At ista non videntur vera, nisi in viro alias bonæ conscientiae, non in rustico rudi, vel in malæ conscientiae homine; Ideo hos Curatus, postquam dixerint se benè præparatos interrogabit, de modo, & qua-

qualitate præparationis, & pro prudentia sua iudicabit, an sufficiens nec ne fuerit præparatio. Igitur ad quæstiones dic. Si pœnitens sub dictis regulis se præparauerit audiendus, sin minus dimittat eum ad horam, aut aliquos dies, pro ratione pœnitentis, vt se præparet, si ipse pœnitens acceptet; si nolit adiuet eum interrogationibus, & lucretur animam fratris. Lopez tamen inst. 1. p. cap. 28. ait, quod examinatio de domo ad Ecclesiam non sufficit, & quod audiendus non est, qui imparatus accedit, etiam si interrogationibus adiuetur, licet ibi loquatur de puella. Tamen credo rectè dicendum, sententiam Lopez veram in mercatore, aut alio casus difficiles habente, aut debente facere confessionem longam, & peccatis plenam. Item credo, quòd Curatus poterit admittere fœminas, & alias per-

sonas suæ curæ, quarum conscientias quasi nouit, & eas interrogatibus adiuuare. Idem credo in personis maculatiore conscientia, si verè videantur ad Deum reuerti, vel quod, si tunc nō audiantur, nec postea pro confessione reuersuras. Peccator est enim alliciendus quantum fieri potest. Accedentem ad confessionem, & non ostendentem præparationem, nec contritionem, puta, quia accedit ridendo dicens excories, vel peccas me, aut similia, non audiat, sed mittat ad præparandum, docendo illum in quo deficiat, maximè si sit rusticus.

An. § quæ 22. Queritur. An casu, quo Curatus habeat poenitentem impræparatum, & si non auditum dimittat generetur scandalum, puta quia est foemina, & ita in malam suspensionem veniet, an Curatus teneatur eam absolueret, audita eius confessione.

sione, & interrogationibus adiutam, vt est dictum? *Resp.* Lopez ibi affirmare licere talem audire. Igitur, si non audierit, non malè agget, sed & si audierit melius faciet, quia charitas operit multitudinem peccatorum. Nec dicetur Curatus scandalum præbere, non audiendo, nam pœnitens sibi imputet, qui imparatus accessit, & rectè omne scandalum tolletur, si pœnitens ipse dicat, se non absolutum eo quod non præparauerat se, & hoc infamiam non causat.

23. *Queritur.* An Curatus teneatur interrogationes facere? *Resp.* *An interroget in cōfessione*
Negatiuè, excepto, quando viderit pœnitentem in explicatione peccatorum deficere. Silu. confessor. 3. quæst. 14. Nauarr. cap. 10. num. 7. not. 9. Sot. dist. 18. quæst. 2. art. 4. & communis.

Quod si statim à principio confessionis

L 5

fessio;

250 DE POENITENTIA

sessionis poenitens dicat interroga?
Expellat si velit, si mauult audire,
faciat iuxta dicta numero superi-
ori.

*Interroga-
tionum mo-
dus.*

Porro interrogationes commu-
niter sunt faciendæ in infirmo, in
puero, in citra suam culpam, non
habente tempus ad plenam discus-
sionem faciendam, & in habente
debilem vsum rationis. Omnes.
Interrogationes non fiant de om-
ni casu possibili, sed de verissimi-
bus statui poenitentis. Sed nota,
quod facilius, & expeditius excipi-
untur confessiones interrogando
poenitentem, quam expectando
sponte dicat, & sic poteris practi-
care, quando multis confessioni-
bus vrgeris, vt in Paschate, & Iubi-
leo, maximè si poenitens tibi est
notus. De commodo sequenti, &
spontanea peccatorum recitati-
one, videlicet, quòd Confessor
inde dignoscet, ad quæ magis poe-
nitens

nitens declinet, vt habent multi Doctores, credo tutè posse affirmari, non priuari confessarium dicto commodo, cum & prudens confessarius, ex confessione per interrogationes valeat benè pœnitentis inclinationem dignoscere.

24. *Quæritur.* Quid agat Curatus cum rustico, qui alias non est integrè confessus vel quoad numerū, vel quia malè se præparauerat? *Confessio rudis non integra quomodo rependa.*

Resp. Henric. de pœnit. lib. 2. cap. 3. num. 10. Non cogendum repetere confessiones antea actas, etiam si talis rusticus de hoc fuerit monitus, sed sufficere, ex iis, quæ confessus est vno anno, aut mense coniectare (cum tale genus hominum habeat vniformem vitam, & non sint assueti peccatis insolitis) quantum toto tempore peccauerit. Et secundum hanc sententiam, credo sufficet, si dicat quoties sit confessus eo modo manco,

& confessarius reliqua coniectabit. Nauarr. verò in cons. de pœnit. & remiss. consil. 3. & 4. videtur velle, quod si talis rusticus bona fide, modo dicto sit confessus, & perseverat in bona fide, non esse necesse eum de hoc interrogare, sed si ipse hoc in confessione dicat, vel interroget, an, & quid debuisset facere, etiam si non sit cogendus ad repetendas anteactas confessiones ea ex parte, qua benè fecerit, tamen est obligandus ad supplendos eos defectus, quos in illis commisit, puta ad dicendum verisimilem numerum peccatorum, quem omisit in illis confessionibus. Idem videtur tenere cum Metina Lopez in instruct. 1. par. cap. 28. Quod autem habet Henricus, tales homines habent uniformem vitam, prudenter expendendum est, nam vix inuenies hanc uniformitatem.

tatem in rustico iuvene, in viro, &
& in eodem sene.

25. *Queritur.* Quod si rusticus, *De numero*
aut consuetudinarius nesciat nu- *peccatorū*
merum peccatorum nec verum, *impossibili.*
nec verisimilem, quomodo inte-
grè confitebitur? *Resp.* Sufficere di-
cant hoc sæpè fieri, vel quasi quo-
tidie, vel omni hebdomada, vel
quoties fui iratus, quod sæpissimè
fuit; nam quidquid aliud dicent,
erit diuinare, non verisimilia con-
fiteri. Henric. de pœnit. lib. 2. cap.
5. num. 9.

SCITO tamen, quòd si tales
induxeris ad calculandum nume-
rum peccatorum, puta toties potui
peccasse ex illa consuetudine mala,
iuuabit illorum contritionem, dū
ex numero intelligent quantita-
tem peccatorum.

Quòd si pœnitens dicat, pecca- *An calcu-*
ui toties in hebdomada, an Cura- *landus nu-*
tus teneatur calculare numerum *merus pec-*
peccato- *catorum.*

peccatorum, verbi gratia; iste peccauit ter in hebdomada, annus habet tot hebdomadas, ergo toties peccauit? Credo, quod non, alias esset necesse Curatum esse bonum arithmeticum, & vti carta, & calamo.

*Quando
confessio
non inte-
gra non re-
petenda.*

27. *Quaritur.* An qui semel confessus volens reliquit mortale, postea verò de hoc oblitus confiteatur alia omnia, si demum recordatur illius primi peccati obliti, an teneatur repetere omnes anteactas confessiones; vel solum quæ confessus est, cum scientia, & cognitione, quod illud relinquebat? *Resp.* Et credo teneri confiteri ea solum, quæ confessus est dum haberet scientiam, & cognitionem, quòd integrè non confitebatur, vt est dictum, reliqua non. Ratio videtur esse, quia vltimæ confessiones habuerunt omnia requisita ad eorum validitatem: siquidem, si aliquid

quid impediret, esset dimissio illius peccati; At hæc culpa tollitur per secundas confessiones carentes omni culpa, & in posterioribus confessionibus, peccatum tacitum per oblivionem confessionem non vitiat.

28. *Queritur.* An qui præ verecundia confessionem dimidiat, *Alius eandem de confessione non integra.* sciens quidem male agere, sed nesciens confessionem non valere, teneatur omnia repetere, vel sola relictæ? *Respond.* Ignorantiam inculpabilem, secundum multorum probabilem sententiam, etiam iuris Divini, excusare semper à peccato. Igitur dicendum videtur, si iste credebatur peccatum quidem, sed non mortale, credo sufficere si confiteatur sola relictæ. Si verò credebatur mortale, sed non dimidiare confessionem, eodem modo credo sufficere agat, propter eandem rationem.

Hanc

Hanc tamen ignorantiam vix credo dari inter Christianos. Deducitur ex Soto distin. 18. quæst. 3. art. 3. ante 4. concl. vers. sed est hic tamen valde, &c. qui asserit excusari eum, qui non confitetur peccatum, quod non credebatur peccatum, & hoc ratione ignorantiae inculpabilis. Deducitur etiam ex Lopez in instit. 1. p. cap. 28. Vbi admittit talem ignorantiam inculpata excusare ab integritate confessionis. Tolet etiam inst. lib. 1. cap. 10. nu. 8. casu 4. excusat eum, qui per ignorantiam non faceret confessionem validam. Posses dicere. Doctores supradicti concedunt talem ignorantiam excusare, sed non in casu proposito, cum iste tacens verè sciat mortaliter delinquere, licet sciat omissum non reddere confessionem invalidam? *Respon.* Vera esse ista, at sicuti primus excusatur ignorantia inculpabili, & nulla

nulla alia ratione, sic & hic secundus, cum vtrorumque eadem sit ratio. Posito tamen, quod iste sic faciens, verè credat se non teneri ad validitatem confessionis peragendam, omnia confiteri sub mortali, quia si sciuiſſet integram omnium peccatorum feciſſet.

29. *Quæritur.* Quid agendum cum illo, qui tempore Iubilei facit confessionem non validam, quam repetere tenetur, an etiam teneatur adire superiorem, si habuit excommunicationem, vel casum reſeruatum? *Reſp.* Disparem eſſe rationem eius, qui extra Iubileum facit confessionem confessorio, qui potest absolvere à censura, aut casibus reſeruatis, & ei, qui in Iubileo confitetur habenti auctoritatem per Iubileum: Nam confitenti extra Iubileum Silu. confesſio 1. q. 19. & communis docet, hunc poſſe absolui per omnem confessa-

An in Iubileo abſoluitur à censura per confessionem inu-
lidam.

confessarium expositum, & ab eodem absolui, cum per primam confessionem, verè sublatum fuerit impedimentum absolutionis, licet informis fuerit confessio. Confessionem verò facienti dicto modo in Iubileo dupliciter videtur distinguendum: Aut fieri ei, qui etiam sine Iubileo possit à dictis absolueri, & sic etiam in isto casu, veram credo sententiam Silu. quia est eadem ratio: Aut fieri ei, qui absoluit ex sola auctoritate Iubilei, & tunc iste nullatenus absoluitur à dictis censuris, & casibus. Ratio est, quia Pontifex in concessione Iubilei præsupponit confessionem validam, vel saltem bona fide putatam validam, & cum in casu nostro confessio sit inualida, per consequens non gaudebit privilegio Pontificis. Suarez ita, quod ad hoc ultimum, de pœnit. disput. 31. sect. 3. puncto 3. & assertione 2. num. 22.

licet

licet tom. 5. dis. 7. sect. 5. n. 34. teneat
valere talem absolutionem.

30. *Queritur.* An Curatus tene- *An creden-*
atur credere pœnitenti pro se, & *dum pœni-*
contra se? *Respondetur.* Teneri. *renti pro se*
Omnes. Tamen non credet quan- *& contra*
do pœnitens erat publicè excom- *se.*
municatus, si dicat se absolutum,
nisi de absolutione doceat. Silu.
confessor. 1. q. 17. At mil. confess. 6.
36. Sed & si excommunicatio erat
quidem publica, & pœnitens, dicat
se absolutum, & non redundet in
damnum tertii, debet credere.
Silu. ibi. At Curatus sibi caueat,
quia licet hoc possit, tamen si pro-
pterea vocatus fuerit in quæstio-
nem apud Episcopum, malè illi
cedet; Ideo non credat, nisi de
absolutione doceat. Et si Curatus
certo sciat extra confessionem ali-
quod peccatum pœnitentis, pote-
rit eum interrogare in generali, &
etiam in particulari de illo peccato;
imo.

imo si speratur profectus interroget, si non speratur nequaquam. Et si poenitens interrogatus neget, credat Curatus, quia potest fieri, ut aliqua legitima causa excusetur a veritate aperienda.

*An remisso
pro abso-
lut. creden-
dum.*

Sed quid de isto casu Poenitens, qui habet excommunicationem occultam reservatam Papa, ad eum, qui a Papa pro istis absolutionibus est deputatus, & responsum accepit, faceret se absolvere à Curato, vel Confessario. Vel habens votum faceret illud dispensare, vel commutare à Curato, vel confessario, an tunc Curatus, vel confessor iste sic dicenti credat. Resp. Vtramque posse credere, stante ita stilo Curia.

An ve o eodem modo credat habenti excommunicationem publicam? Dic quod non, sed non absoluat, nisi habeat in manibus, quae possit probare de auctoritate delegata, puta per scripturam, aut testes.

32. *Quaritur.* Habens votum, ^{Votum ob-}
 & adueniens Iubileum vi illius ^{ligatum}
 vult commutationem, vel dispen- ^{commutari}
 sationem obtinere, & confessorium ^{in Iubileo}
 adit, & peracta confessione obli- ^{an postea}
 uiscitur commutationem, vel dis- ^{commutan-}
 pensationem obtinere, an spitato ^{dum.}
 Iubileo possit eam obtinere? *R. sp.*
Henric. de indulg. cap. 11. Posse ab
 omni confessorio.

Et si Curatus, vel Confessor in
 Iubileo multis confessionibus di-
 stineatur posse mittere pœnitentem
 pro commutando voto ad virum
 peritum, affirmat. De Giass. 1. part.
 lib. 4. cap. 15. num. 47. Sed credo
 inspiciendum tenorem Iubilei, &
 si votorum commutatio, & dis-
 pensatio delegetur confessori actu
 pœnitentem audienti, eundem so-
 lum credo posse votum commu-
 tare, vel dispensare. Si verò extra
 Iubileum veniat commutatio, vel
 dispensatio voti, vel remitte ad ha-
 bentem

bentem facultatem, vel tu ipse, si
catus sit Episcopalis, obtine facul-
tatem ab Episcopo, vel coram, vel
per epistolam, ita enim mirificè
pœnitenți placent.

*An semper
docendus
peccator de
veritate.*

33. *Queritur.* Quid aget Cura-
tus, si habet pœnitentem, quem vi-
det in peccato, sed cum iusta igno-
rantia, an teneatur illum admone-
re, vel possit illum relinquere in
sua conscientia? *R. spond.* Si igno-
rantia sit iusta, & invincibilis, etiam
si sit iuris Divini, & non solum hu-
mani, dummodo non resultet in
damnum tertii, vel causet scanda-
lum, & instructio prodesse non
possit, puta quia non emendabi-
tur, seu quia non speratur, quod e-
mendari possit, relinquendus in sua
conscientia. Sotus dist. 18. q. 2. artic.
4. propos. 2. Henriq. de pœnit. lib. 3.
cap. 27. n. 4.

*Quomodo
responden-
dum inter-*

34. *Queritur.* Quomodo respon-
dendum interrogationi pœniten-
tis,

CAPVT SEPTIMVM. 263

tis, quando, si secundum veritatem
 responsio detur, timeatur, ne inde ^{rogationi}
 pœnitens occasionem agendi arri- ^{pœnitentiæ.}
 piat? *Resp.* Sot. dist. 18. quæst. 2.
 artic. 4. prop. 2. Sufficere, si veritas
 genericè respondeatur, puta quæ-
 dam mulier habet impedimentum
 in matrimonio, per quod non po-
 test nec petere, nec reddere debi-
 tum, quærenti an teneatur redde-
 re, sufficiet ex Sot. dicere, vxores
 tenentur viris suis debitum redde-
 re. Henrig. verò lib. 3. cap. 27. num.
 5. ait respondendum interrogatio-
 ni quantum satisfaciat petitioni, &
 non vltra, vide etiam de matrim. c.
 10. n. 40.

35. *Queritur.* An, & quomodo ^{Pueri quo-}
 Curatus absoluat pueros, de qui- ^{modo ab-}
 bus dubium est, an habeant vsum ^{soluendi.}
 rationis? *Resp.* Audiat eos secun-
 dum regulas generales confessio-
 nis, ac si haberent vsum rationis, &
 absoluat cum hac conditione, in
 quan-

quantum indiges, & ego possum.

Istos tamen, de quibus est dubium, poterit admittere imparatos, & interrogationibus adiuvare, quia non valent aliter se preparare, sed & melius ager, mittere pro media hora ad preparandum, potius ut discant quid agere debeant, quam ut revera speranda sit preparatio, quia ut experientia docet, non se preparant. Incipientes verò aliquo rationis usu uti, mittendi pro aliqua preparatione. Qui autem integro usu rationis valent, non admittendi, nisi parati, quia ad hoc tenentur, nisi alia ratio statim expediendos consulat. Vide nu. 21. & seq.

*Quando
pueri ha-
beant u-
sum ratio-
nis.*

36. *Queritur.* Quomodo cognoscendum, an pueri usum rationis habeant? *Resp.* Non posse præscribi certam regulam. Prudentia rei est magistra. Caterum Azor inst. p. p. lib. 7. cap. 4. num. 6. confutat Sot. dist. 18. quæst. 1. art. 3. in fine, qui vult

vult pueros non teneri lege confessionis, ante duodecimum, vel decimum quartum annum. At veritas est teneri, cum mortaliter incipiunt delinquere, quod in plerisque est ad finem septennii, vel in octauo anno, & citat Antonin. qui hoc vult euenire circa annum decimum cum dimidio, & aliquantulum vltra in masculis, in foeminis verò circa vndecimum cum dimidio, & aliquantulum vltra, sed opinionem septennii vocat communem. At videtur rectè dicendum, tunc teneri, cum prudens Curatus arbitrabitur.

PRAXIS. Laudabile est, à quinquennio vsque ad septennium omnes aduocare, & multis circum circa in coronam statutis, generalioribus hortari ad obedientiam, ad fugienda mendacia, & similia, vt ita faciant tamquam actum recognitionis domini erga Deum.

M

A septen-

A septennio verò, & supra, si & prout visum fuerit illucescere rationis usum agendum ut est dictum superiori. Et quidem si interrogati, ut notat Nauar. capit. 21. num. 33. an liceat innocentem interficere, aliena rapere, superiori maledicere, mentiri, & similia facere, responderint negatiue, videntur habere, si non totalem, saltem partem usus rationis. Porro sola prudentia hoc potest docere. In morte tamen, quando non constat plenè de usu rationis, omnino sunt audiendi, & absoluendi cum conditione superius repetita, ut utilius causa salutis illorum geratur.

Puer dubius de usu rationis, quomodo absoluendus in morte.

Quo tempore pueri confessionem faciant.

37. Queritur. An puer pro confessione habeat tempus prescriptum ut habent adulti per cap. omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remiss. Respond. Sot. dist. 18. q. 1. art. 4. concl. 1. Henric. de pœnit. lib. 1. c. 4.

nam

CAPVT SEPTIMVM. 267

num. 1. Adultos teneri semel in anno, ita vt annus incipiat à quouis die eiusdem anni. Alii incipiunt à Ianuario. At Concil. Trident. sess. 14. c. 5. de poenit. approbat. Et amplectitur morem cōfitendi in quadragesima: Ideo Azor p. p. lib. 7. cap. 39. q. 6. Et 7. Et Henriquez ibi in glos. aiunt hanc consuetudinem approbatam ex Concil. obligare ad determinatum tempus quadragesime licet Henriquez in textu neget tunc obligare: Ad questionem igitur videtur dicendū, obligari in quadragesima eos, qui per captum tenentur semel in anno confiteri, Et maximè hoc confirmatur ex communi usu, quo vt paruuli cedant loco grandioribus, solent in primis septimanis quadragesime confessiones facere, eo maximè, quod talis consuetudo à Prelatis est scita, Et tolerata, etiam si velis dicere non obligare per approbationem Concil. loco dicto, quod non affirmarem.

M 2

38. Queri-

Puer quando eliceat actum charitatis erga Deum.

38. *Queritur.* An puer cum incipit habere vsum rationis, secundum opinionem Nau. cap. 11. nu. 7. not. 3. teneatur primò elicere actum charitatis, & ad hoc induendus sit à confessario, seu Curato, ita vt sit tempus opportunum quando confitetur? *Resp.* Bonum esse, sed non credo Curatum peccare mortaliter illum omittens, quia Deus non deficit in necessariis, & sapit scrupulum, velle puerum in puncto confessionis accipere vsum rationis, & non antea, & si habuit ante, tunc etiam tenebatur ad elicendum actum hunc, nisi velis dicere, tunc supplendum defectum, si fortè fuit commissum.

An confessio dimidianda, & quomodo.

39. *Queritur.* An Curatus possit confessionem dimidiare, puta discedendo à confessionali, & post multum temporis reuerti? *Respons.* Posse. Omnes affirmant. Sed notet. Ita memoria peccata retineat

vt nouerit pœnitentiam compe-
tentem imponere, cum reuertitur.
Eodem modo potest, dum audit
confessionem vnius, relinquere i-
stum, & audire alium. Hoc tamen
non admitterem, nisi pro breui re-
conciliatione; & si in longiori con-
fessione hoc idem vellem practica-
re, non admitterem, nisi prius peti-
ta venia à primo pœnitente, ne, si-
bi deserto, alium anteponi videns,
malè acciperet, habet enim prior
quoddam ius saltem decentiæ, pro
expeditione priori.

40. *Q. 40. Q. 40. Q. 40.* *An Curatus, cum* *An Curat.*
habet ante multos confiteri volen- *ex multis*
tes, discernat hunc, vel illum, aliis *pœnitentib.*
anteponendo? Resp. Cum sit pa- *anteponat*
ter communis, non sit partialis cū *aliquem.*
aliquo, sed sinat pœnitentes ex se
accedere; & accedentes audiat. Si
tamen inter expectantes sit infir-
mus, vel vir aliis longè excellenti-
or, posset illum aliis antepositum
M. 3 aduocare.

aduocare. Bonum esset tamen astantibus prius dicere. Placeat vobis me istum expedire. Sed & in hoc sit parcus, & non anteponat nisi, quem clarè constet agrè expectare non posse.

Quoniam verò contingere potest Curatum aliquoties obrui numero pœnitentium, & ita accedere ad confessionale, vt astantes confessionem intelligere valeant, tunc Curatus poterit, quando sunt plebei, vel rustici, vocare longius distantes, vel proximiores recedant.

Quid agendum cum atroci minante graui.

41. *Queritur.* Quid aget Curatus cum atroci minante graui, nã audiat eius confessionem? *Respond.* Si minatur sine culpa Curati, puta quia aliàs fuit expulsus, & adhuc remaneat in impedimento illo, per quod fuit repulsam passus, si impedimentum est tale, quod impediatur absolutionẽ, nullatenus.

latenus audiat, aut absoluat, quia incapax est Sacramenti, ita tamen se gerat, ne astantes factum cognoscant, ne confessionem superiorem reuelet. Si verò ille velit solum audiri, & de absolutione non curet, vt non semel contingit, certè potest audiri, sed ad quid? Sic tamen Curatus tunc industrius, vt pro posse hunc lucretur. Si verò minax iste minatur, sed non habet impedimentum ad absolutionem, puta quia Curatus eum expulit ad diligentiorẽ præparationem, cõsulerem audiri, & prudentia de non apto, quod minæ illæ denotant, reddere ad Sacramentum aptum.

42. Quid aget Curatus si in confessione eueniat illi casus difficilis?

Resp. Prudentiam docere. Se exoneret, ad peritiorem mittendo pœnitentem. Ita Henriquez lib. 3. de pœnit. cap. 26. num. 5. & alii.

M 4 Si

*Quid aget
in casu
difficili*

Si non valet se exonerare, si pœnitens est paratus facere quod Curatus, re melius iudicata, aut consultata, decreuerit, vel quod sapiens iudicauerit, ad quem Curatus pœnitentem ablegauerit, absoluat. Silu. confessor. 3. q. 10. Henric. ibi, n. 9. & alii.

An proficiendo scandale absol- uendus sit, qui non potest absolui. 43. *Queritur.* Quid agat Curatus, si eueniat illi casus, per quem non potest absolui, & si non absoluerit, astantes admirentur, vel scandalizentur, videndo quidem ad confessionem accessisse, sed vel non fuisse absolutum, vel non communicare, cum tamen propterea confessorem adiisset? Puta venit ad Ecclesiam puella cum matre ut confiteatur, & communice, & si non absoluator non communicabit, & non communicando mater, vel astantes venient in sinistram opinionem dictæ puellæ? *Respond.* Lopez.

CAPVT SEPTIMUM. 273

Lopez inst. p. p. cap. 28. & affirmat
posse absolui.

Possset ita Practicari. Si casus ha-
bet remedium, puta quia pœnitēs
non est pręparatus, ego interroga-
tionibus adiuuarem, iuxta dicta su-
pra num. 21.

Si casus est dubius, facerem vt
est dictum num. superiori. Si verò
difficultas casus est, quia pœnitens
est in mortali, vel non vult occasio-
nes peccati abiicere, non absolue-
rem, quia omni iure prohibeor, ta-
men, pro saluando pœnitentis ho-
nore, recitarem super eum, quasi
eum absoluens, orationem Domi-
nicam, dato consilio fingeret se à
Communione impediri, eo quod
malè se haberet, (intelligendo in
anima) ne mentiretur: Si autem ca-
sus est, quia peccator est publicus,
puta excommunicatus, aut alio ti-
tulo publicus, non absoluerem,

M 5 quia

quia hoc est addere non tollere scandalum.

Si autem sit excommunicatus occultus, prius tentarem omnia ut pro absolutione adiret eum ad quem talis absolutio spectat: Si hoc nullatenus fieri posset, urgente scandalo, seu etiam admiratione, ut notat Silu. Euch. 2. q. 7. de Graff. p. p. lib. 7. cap. 12. num. 12. Addit Henriquez lib. 8. capit. 46. num. 4. (quod an sit nimium vide,) etiam si sine nota infamiae, quaesito colore posset abstinere, quod posset communicare: loquuntur enim de Communionem. Igitur si scandalum permaneat, & quidem videtur hunc non esse absolendum, sed, si velit communicare, animandus, ut hoc faciat cum maiori contritione possibili, & quam primum adeat pro absolutione ad eum, cui de iure competit, sic Silu. Euch. 2. quaest. 7. Sot. dist. 18. q. 1. artic.

artic. 5. in fine probationis tertii argumenti, quod est col. 17. agrè, sed concedit, licet dist. 12. quæst. 1. art. 4. casu 4. in fine neget. At distin. 12. intelligendus est de excommunicatione publico, quia & ibi loquitur de notorio, quod æquiualeat notorio in excommunicatione, & distin. 18. loquitur de excommunicatione occulta: deducitur etiam hoc ex Nau. cap. 25. num. 75. not. 13. Henriquez verò lib. 8. cap. 47. num. 4. concedit hunc posse communicare stante tali scandalo, siue sit publicum, siue occultè excommunicatus. De Graff. autem p. par. lib. 1. cap. 12. num. 14. & 15. negat vtrumque excommunicatum posse communicare. Tenendum credo cum Silu. & sequacib. Sed hætenus dictum est de sola Communione, restat tamen adhuc dubium, an & hoc liceat in absolutione, Pro quo videtur dicen-

dum quod non possit absolui, quia Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. de poenit. videtur solum permittere in articulo mortis absolutionem censuræ ab inferiore largiendæ. Præterquam quod benè scandalum, tollitur conterendo, & communicando, vt dicti tenent, & scandalū, si quod potest esse, benè tollitur simulata absolutione per recitationem orationis dominicæ, vt est dictum.

*An Curat. 44. Quæritur. An Curatus sub
absoluat
subratihabitione.* spe ratihabitionis possit absolvere
cum, quem de iure absolvere nequit? *Resp.* Primo. Cum loquimur de ratihabitione intelligendam eā quæ est nu. 10.

Dico secundo peccatorem duplici ex capite non subdi Curato, primo ratione casuum reservatorum, & secundo ratione excommunicationis. Et quidem ratione casuum reservatorum, in morte solum

lum potest absolvere, ita decretum à Cong. regul. & Episcoporum sub Clemente VIII. & hoc pro tota Italia. Ratione verò excommunicationis, non potest absolvere Curatus, etiamsi sit occulta, sed absolvit Episcopus, & etiamsi sit Papalis, quando pœnitens legitimè impeditur adire Papam. Causæ autem legitimæ excusantes recensentur à Silu. absolutio. 4. dub. 1. excommun. 8. nu. 8. Armil. absolut. §. 40.

45. *Dubium potest esse, si verè daretur casus, quod habens excommunicationem Papalem, vel casum reservatum, cum reali impedimento adeundi Papam, aut Episcopum, puta quia non potest nec ire, nec mittere ad Papam, & si Episcopum adierit rationabiliter sibi damnum timet, quia in facto implicatur interesse honoris, aut alterius iacturæ Episcopi.*

Quando ab excommu. & casib reservatis poterit absolvi.

Quæritur. An tunc stante tali impedimento.

impedimento possit Curatus absol-
uere? Resp. Nau. cap. 27. num.
90. ad 4. Primo quòd qui non potest
nec ire, nec mittere ad Papam de-
beat ire, vel mittere ad legatum vi-
cinum si potest, sin ad alium, qui
privilegio absoluendi gaudeat, ut
solent esse aliquæ religiones, & in
specie Inquisitores. Secundo. Dico,
si nullum horum potest, stante tali
impedimento, & non speratur bre-
ui tollendum, posse absolui à Cura-
to. tenet Angel. casus versus finem.
deducitur etiam ex Guff. p. 1. lib. 1.
cap. 13. num. 78. & 85. Ratio est,
quia in casu proposito cessat ratio
salutis, & urget damnum poeniten-
tis, quibus stantibus cessabit etiam
ratio legis, & licet ista pugnent cum
supra dicto decreto, tamen sub de-
bita censura, credo Curatum posse
absolvere, per epicheiam interpre-
tando hanc decreti restrictionem,
secundum regulam propositam. Sed
credo

credo casum potius imaginarium,
quam possibilem, cum possit ab Epi-
scopo obtineri facultas absoluendi,
saluo honore, & re pœnitentis, vt
prudens Curatus optimè noscet.

46. *Queritur.* An Curatus possit
absoluere suos vbique locorum
extra suum Episcopatum? *Respon.* *An Curatus suos
vbique ab-
soluat.*
Poffe. Sil. confessor. p. q. 14. & con-
fessor. 2. q. 1. not. 4. Armil. con-
fessio §. 34. Tol. inst. lib. 3. capit.
13. num. 15.

47. Dubium est. An hoc possit
Curatus extra suum Episcopatum
publicè, puta in Ecclesia in Con-
fessionali? *Resp.* Poffe, sed cum, vt
plurimum vbiquè sint constituti-
ones Episcopales, ne præter admis-
sos Episcopatu, confessiones exci-
pant, absoluat secreto in domo, vt
vexationem deuiter. *Curat. quo-
modo au-
diat suos
extra Epi-
scopatum
proprium.*

48. *Queritur.* Quomodo se geret
Curatus cum pœnitente habente
casus

*Quomodo
se gerat Cu-
ratus in ca-
sibus reser-
uatis.* casus reservados Episcopo? *Resp.* Si
veniat peregrinus habens casus re-
servatos ubi cōfitentur, poterit Cu-
ratus eum absolviere, quia hoc lice-
re omni exposito affirmat Silu. con-
fessor. i. q. 13. licet q. 11. obscurius
loquatur. de Graff. i. par. lib. i. c.
13. num. 46. concordare videtur in
substantia. Sot. verodist. 18. q. 4.
artic. 2. de peregrinis affert duas
sententias; alteram concedentem,
alteram negantem, nisi adsit licen-
tia proprii Episcopi peregrinandi.
Sed Nau. cap. 27. num. 255. conce-
dit posse absolui, si Curatus habet
facultatem in casus reservados. At
cum decretum supra nominatum
dicat, etiam in dubiis non licere
absolviere, nisi ab habente faculta-
tem in casus reservados, & in casu
dicto sit inter Doctores dubium,
& nulla causa vrgens, ut est dictum
supra numero 45. Videtur dicen-
dum,

dum, non posse absolui, nisi per habentem dictam facultatem.

Si verò veniat habens casum re-
seruatum in proprio Episcopatu, &
etiam reſeruatum vbi eum confite-
tur, non potest absolui, nisi ab ha-
bente casus reſeruatos. Sot. ibi.

Si veniat habens casum reſerua-
tum vbi confitetur, sed vbi est fa-
ctum non reſeruatum, non potest
absolui, nisi ab habente casus re-
ſeruatos, qui peregrini debent vi-
uere legibus loci. Sot. ibi de pere-
grinis.

Si veniat habens casum, qui
quando est factus non erat reſer-
uatus, sed postea est reſeruatus, non
absoluitur nisi ab habente dictam
facultatem, quia in absolutione re-
ſeruatorum, respicitur tempus in
quo datur absolutio, & in casu no-
stro tunc est reſeruatus.

Si veniat habens casum, qui
quando est factus erat reſeruatus,
sed

sed tempore absolutionis reservatio est sublata, absoluitur ab omni exposito per dictam rationem.

Si veniat habens casum reservatum, sed cum factum fuit non credebatur mortale, absoluitur ab omni exposito, quia solum mortale potest reservari, at hoc non est mortale. Silu. casus. q. 5. de Graf. 1. par. lib. 1. cap. 13. num. 17. Henriquez de poenit. lib. 3. cap. 14. num. 6. & communis. Veniens verò cum casu, qui cum est factus, nesciebatur esset reservatus, sed tamen sciebat, vel credebatur mortale, erit reservatus, per rationem dictam.

*Quomodo
absoluat
habentem
e. sus Epi-
scopales.*

49. *Queritur.* Quomodo Curatus absoluat venientem cum casibus Episcopalibus? *Respond.* Vel mittat prius poenitentem ad eum, qui potest absolvere à reservatis, & cum redierit absolutus ab eis, Curatus audiat & reservata, & alia omnia peccata, & absoluat. Silu. con-

confessio. p. q. 19. Sot. dist. 18. q. 2. artic. 5. ad 2. arg. Henriquez de pœnit. cap. 15. nu. 5. Tol. lib. 3. cap. 8. num. 3. Vel absoluat ipse prius à quibus potest, nisi adsit excommunicatio reservata, tunc enim à nullo potest absolvere, nisi ipsa prius sublata, deinde pro reservatis mittat ad habentem facultatem absol- uendi ab ipsis.

PRACTICA. Curatus audito reservato faciat sibi dari facultatem absol- uendi à superiore, & omnibus auditis, absoluat etiam ab omni- bus. Sot. ibi. Vel mittat pœnitentem pro obtinenda facultate abso- lutionis, & hac habita, omnia audi- at, & absoluat.

Quod si pœnitens reuersus di- cat factam sibi facultatem, vt abso- lutionem obtineret à quo mallet, an Curatus credat, & cum absol- uat? Respond. Absoluat tutè, quia pœnitenti in tali re creden- dum.

dum. Et etiam si falsum referat, nullum inconueniens ex parte Curati sequitur, quia illa conditionata, quod licentiam habuerit, super qua absolutio fundatur, eum omni culpa liberat. Si verò factum sit publicum fac ut dicitur, numero 31.

An Curatus absoluat à reseruatis stante impotentia adeundi superiorem, dictum est num. 45.

Quando ab soluit cum nescitur an mortale, vel an peccatum, 50. *Queritur.* Quid aget Curatus si dubitat, an audita in confessione sint mortalia nec ne, vel an audita sint peccata? *Resp.* Silu. Sacerdos in fine, non debere determinare nisi de clavis. Et de Graff. p. p. lib. 1. cap. 32. num. 2. ait absoluedum cum conditione, si confessa sint peccata, & addit consilium. Extorque à pœnitente aliquod peccatum superioris confessionis, & data tali materia eum absolue. Porro ista dicuntur fructuosè, & absoluedo

uendo etiam cum dicta conditio-
ne nullum peccatum.

51. *Queritur.* Quid aget Curatus, *Pœnitens*
quando pœnitens est contrariæ o- *contraria*
pinionis à sua, an debeat eum ab- *opinionis.*
soluere? *Resp.* In hac re esse quatu-
or sententias. Citantur ab Azor
inst. p. p. lib. 2. cap. 17. quæst. 10.
variè distinguentes. Tu dic breui-
ter. Quod debet eum absolvere si-
ne alia distinctione, & ad hoc tene-
tur. Ita Sot. dist. 18. quæst. 2. artic.
5. ad 5. Tol. inst. lib. 3. cap. 20. nu.
7. Alii dicunt non teneri, sed posse
absolvere. Sic Nau. vt infra. Tene
debere absolvere cum Sot. quia
pœnitenti tali, sic confitenti abso-
lutio debetur. Si placet videre au-
ctores quæstionem hanc tractan-
tes vide Angel. confessio. 4. quæst.
2. Silu. confessor. 3. q. 10. Nau. cap.
26. num. 4. & 5. & alios citatos ab
Azor vbi supra. Porro quando di-
citur esse opinionis contrariæ in-
telligi

telligi vt dicitur cap. 15. num. 15. de opinione eligenda.

In casu habens opin. diuersas.

52. *Queritur.* Quid aget Curatus, quando in casu sunt opiniones diuersae? *Resp.* Posse eligere, quam maluerit, dummodo sit probabilis. Vide capit. 15. num. 15.

Quomodo assicrabit se & sui cōfiteantur, & communiceant.

53. *Queritur.* Quid aget Curatus vt sui tutè in Paschate confiteantur, & communiceant? *Resp.* Conformabit se consuetudini loci, si fuerit sufficiens. Alicubi, dum cōmunio datur, communicati scribuntur. Sed an iste modus sufficiat ipsi viderint.

Communiter dantur, vt dicitur Bollettini, seu schedulae, sed cum dentur solis communicatis, quomodo reddant rationem villicationis suae illi, qui confitentur solum? Qui deceptus à pueris aliquoties, cum non darem illis schedulas, vt mos erat in loco, sed staretur fidei illorum, & cum non fuissent confessi,

fessi, tamen audacter affirmarent, Igitur pueris do schedulas illas distinctæ formæ ab illis, quas communicati accipiunt. Et si aliquis alleget perdidisse, volo testes, alioquin denuncio Episcopo in numero non confessorum.

54. *Queritur.* Quot testes sufficiant pro probanda confessione, vel communione? *Respond.* Vnum sufficere, cum non agatur de præiudicio tertii. Silu. testis. quæst. 5. Dummodo non sit persona alias suspecta.

Quot testes probent confessionem, vel communionem.

55. *Queritur.* Quomodo agendum cum illis, qui in Paschate non sunt confessi, vel non communicarunt? *Resp.* Obserua consuetudinem loci, & constitutiones tui Episcopi. Si nihil habes, transacta octaua Paschæ, sæpè in festis inter missarum solemnias admoneas negligentes, de satisfaciendo suo muneri, deinde post mensem,

Quomodo agendum cum non communicatis.

vel

vel circa Episcopum admone, & iusta exequere. Si Episcopus in te reiiciat prouisionem fac vt dicitur infra num. 69.

Si degis in loco, vbi statim à Paschate multi discedere soleant, vt pastores ouium, & similes, qui vix per octo dies post Pascha remanent, mone Episcopum, & iusta exequere, maximè si personæ sint suspectæ de hæresi, vel alio titulo.

DE POENITENTIA Post actum Confessionis.

*An absol-
uat audi-
tum.*

56. **Q**ueritur. An Curatus au-
dito pœnitente teneatur
eum absolvere? *Resp.* Teneri, nisi
rationabilis causa differendi, vel
negandi absolutionem instet. O-
mnes. Et cum hoc sit in magnam
iniuriam pœnitentis, credo pecca-
bit mortaliter, præterquam quod

est contra Sacramenti integritatem.

Si tamen per scrupulum, vel nimium rigorem non absoluerit, non peccabit mortaliter, cum per conscientiam, licet erroneam, iudicauerit ita rectè agere posse.

Curatus rigidus vel scrupulosus an peccet.

Porro si Curato eueniat casus, et iam non reseruatus, sed valde insolitus, & magnus, benè aget mittendo ad Episcopum, ut pœnitens ex tali missione laboret pro absolutione, & labor ille sit illi in partem pœnitentiæ, quando tamen pœnitens hoc acceptet, vel quando spectatur profectus, alias libere esset absoluendus.

Quando non absoluet.

57. *Queritur.* An Curatus absoluat eum, qui nullam omnino velit pœnitentiam? *Resp.* Silu. confessio p. quæst. 25. Caiet. citatus à Soto vt infra, Armill. confessio. §. 29. Nau. cap. 26. num. 20. & alii affirmant. Sot. verò dist. 20. quæst.

An absoluetur qui nolit pœnitentiam.

N

2. artic.

2. artic. 2. Tol. inst. lib. 3. cap. 9. num. 6. negant. Et ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 8. in fine, ubi habetur, datas claves Sacerdotibus ad ligandum, & soluendum. & eodem sess. can. 15. eliciunt Doctores, asserentem contrarium esse hæreticum. Ita Nau. ibi, licet pro se glosset, & Henriquez de poenit. lib. 1. cap. 8. num. 1. Vide etiam Candelab. de satisfactione n. 25. & sequentes.

In hac questione duo sunt consideranda.

*Curatus
sub mortali
debet poenitentiam.*

Primum est. An poenitens teneatur acceptare aliquam poenitentiam ad minus parvam. Et certè probabilius videtur teneri, secundum opinionem Soti & aliorum, & ad eam imponendam teneri sub mortali etiam confessarium, per rationes à dictis allatas. Præterquam quod idem affirmat Suarez de poenit. disp. 33. Sect. 3. addens hanc obli-

CAPVT SEPTIMVM. 291

obligationem esse grauem, cum
pertineat ad Sacramenti integrita-
tem, & religionem Deo debitam.

Poterit tamen Curatus accom-
modare se pœnitenti, minuendo
veram pœnitentiam, quantum vo-
luerit. Omnes.

Secundo considerandum, an
vnquam Curatus sine pœnitentia
possit absolutionem largiri, & tunc
dicendum, posse.

Primo. in morte, vt dicitur in-
fra de pœnitentia infirmorum.

Secundo. Quando scrupulosus,
sæpè intra horam redit cum nouis
peccatis, *Sed & tunc dare asperam
expedit, nam vexatio dat intelle-
ctum, & liberat à scrupulis.*

Tertio. Quando creditur pœni-
tentem satisfecisse Deo per magnā
contritionem. Sed nec tunc incō-
uenit aliqualem imponere.

Quarto. Quando confessarius
N 2 proba-

probabiliter iudicat pœnitentem non acceptaturum aliquam, ne Sacramentum, quod institutum est ad pœnitentis vtilitatem, vertatur illi in laqueum. Henriquez de pœnit. lib. 2. cap. 20. num. 6. Tutè enim tunc pœnitens relinquitur in sua conscientia. Quinta. Posset addi Curatum non peccare, quando obliuiscitur pœnitentiam impone-
re.

*Quid ager
Curatus cō
non potest
absolvere.* §8. *Queritur.* An Curatus peccet, si dimittat ex abrupto eum, quem absolvere non potest, cum astantes sint intellecturi non esse absolutum. Et per consequens sit illi pœnitenti ad aliquam infamiam? *Resp.* Non peccare, quia utitur iure suo, & irrationabile est iudicare non absolutum propter aliquod impedimentum; cū ad confessionale accedatur sæpè, & pro confessione, & pro capiendo consilio, & pro recipienda consolatione, & simili-
bus.

bus. De Graf. tamen p. p. lib. 1. cap. 24. nu. 25. Consulit confessarium recitare orationem Dominicam, vel aliud super pœnitentem, facta cruce, qua sic eum dimittat, ne pœnitens discedat confusus. Bonum, sed non necessarium.

59. *Queritur.* An Curatus in Parochate det schedulam confessionis ei, quem Sacramentaliter audiuit, sed pœnitentis ipsius culpa, non fuit absolutus. An igitur danda scheda pro scandalo vitando? *Resp.* Possesse dare si velit, sed non tenetur. Henric. de pœnit. lib. 3. cap. 22. num. 2. Hæc resolutio fundatur super hoc, An confessione tali informi satisfiat præcepto Ecclesiæ, vel non. Silu. confessor. 4. quæst. 2. in fine tenet satisfacere, & secundum hanc opinionem Curatus, dare tenetur schedam, velit nolit. Alii dicunt non satisfacere. Sic

An confessio informis satisfiat præcepto.

Sot. d. 18. quæst. 3. artic. 3. ad 4. arg.
 Viguer. cap. 16. §. 4. versu. 14. Na-
 uarr. cap. 10. num. 4. Azor. p. p. inst.
 lib. 7. cap. 40. q. 4. Candel. de con-
 fessio. num. 22. Et secundum hanc
 non tenetur dare. Et si velis tene-
 re opinionem Siluestri, tamen ha-
 bes remedium ad cogendum hunc
 ad confessionem, quod est. Tem-
 pore statuto, hostiatim schedas reci-
 pere, & non dantes denunciare E-
 piscopo. Et sic iste inter non dan-
 tes reperietur, & cogetur. Ante-
 quam tamen hoc remedio utaris,
 si Episcopus iubeat. Curatum ex-
 communicare omnes, qui nō sunt
 confessi, si Curatus sciat per solam
 confessionem hunc non confessū,
 non excommunicet, quia reuelaret
 confessionem.

*Porro si iste non confessus habeat
 inimicitias, an expediat dicto re-
 medio urgere, consule Episcopum,
 qui.*

qui indicabit. Si Episcopus arbitrio tuo relinquat, non cogas, ne malè Sacramentum recipiat, & ne medicina conuertatur in venenum. Sot. dist. 12. q. 1. art. 6. in probat. 2. conclus.

Et si in Episcopatu sit lata excommunicatio contra non confitentes, vel non communicantes in Paschate, hic, cuius confessio solo Curato nota est, non incurrit excommunicationē. Henric. vbi supra in glos. C. licet afferat auctores contrariæ sententiæ, sed suam vocat probabiliorem.

60. *Queritur.* An Curatus det opem externam indigenti petenti, quando in confessione talem indigentiam nouit? Verbi gratia, vir cogit vxorem moribundam testari, & ipsum instituere heredem, & non sinit alium à Curato alloqui vxorem, & ipsa opem petit. Vel, ancilla vix potest se

Audet opem externam exscitis in confessione.

liberare à domino procaci; & similes casus. An tunc Curatus, cuius auxilium postulatur debeat opitulari? *Resp.* Quosdam negare, nisi extra confessionem pœnitens reuelet factum complicitis. citantur ab Henriq. de pœnit. lib. 2. cap. 10. num. 4. Alii citati ab eodem affirmant. In hac re magna est opus prudentia, in casu tamen quo adiuuet, nō moueat se, si alius adsit, qui hoc præstare possit. Et Henriq. consultat habendam prius licentiam inscriptis: & addit interdum etiam expedire eam non habere nisi in confessione, vt si productus fuerit Curatus in testem possit negare.

An Curatus, & quando peccet in hoc? *Resp.* Duo videri hic consideranda. Primum. Correctio eius, qui malè aget impediendo, ne pœnitens iure suo utatur: & Secundum. Necessitas indigentiae auxilii.

Igitur

Igitur Curatus ratione correctio-
nis tenebitur, quando emendatio
speratur, quia sub hac regula corre-
ctio adstringit. Ratione verò ne-
cessitatis tenebitur, quando aliter
non potest adiuuari.

Quod si iste adiuuetur, sed Cu-
ratus notabiliter patiat? *Resp.* Si
iste indigens, indiget in re, quæ est
peccatum mortale, vt est dictum
de ancilla, tenetur Curatus, (si ali-
us iuuans non reperitur) cum pe-
riculo propriæ vitæ opem ferre, si
tamen speratur bonus effectus,
quia alias omnis diligentia frustra-
toria esset. Ratio horum est, quia a-
nima socii est altioris ordinis vita
propria, & cum damno huius te-
nemur saluare alteram. Si verò is
qui indiget, est in indigentia re-
rum corporalium, vt est dictum
de vxore, quæ non permittitur te-
stari, tunc Curatus cum damno
corporis, aut bonorum suorum,

N s, non.

non tenetur opem ferre; quia tenemur magis amare bona nostra, quam aliorum. R. E. M. D. E. O. commendet antequam aggrediatur, & consulat sapientes, & facienti quod est in se numquam deest Deus.

Non iubens restitutionem. 61. Quæritur. Quid agat Curatus, qui in confessione, vel non iussit, vel non curavit restitutionem? Resp. Tres me in hac re inuenire sententias. Prima est dicentium, si hoc egit ex malitia, vel aduertendo male agere, vel quod deberet studere antequam absolutionem conferret, tenere ipsum de proprio restituere. Et est communis. Secunda est Lessii de iust. lib. 2. cap. 13. num. 77. Curatum, & Episcopum teneri ad hoc, reliquos confessarios non teneri. Tertia est Rebelli de obligationibus lib. 2. quest. 14. Sect. 8. num. 65. dicentis confessarium solum ad restitutionem teneri quando male iussit restituere.

stitutionem fieri, puta Petro, cum
facienda esset Ioanni, non teneri ve-
rò, (licet mortaliter peccet) quan-
do, etiam data opera, nō iussit eam:
ratio est, quia confessarius in ordine
ad creditorem nulla obligatione te-
netur ratione officij suscepti, nec e-
ius procurator existit. Lessius etiam
in fine tenet hanc probabilem et-
iam in Curato, & Episcopo.

Errans verò bona fide credens
benè agere, secundum omnes, nec
peccat, nec tenetur ad restitutio-
nem, sicuti, si oblitus est, ac etiam
si restitutionem non iussit, cum ta-
men crederet pœnitentem spon-
tè facturum. Nau. cap. 17. nu. 22. &
omnes.

62. Quæritur. Quid agat Curatus,
quando errauit in absolutione ab-
soluendo, quē non posset? Resp. Nau
cap. 26. num. 14. Si errauit absol-
uendo ab excommunicatione, aut

Errans in
absolut.

N 6

casibus

casibus reservatis, debere, obtenta facultate absolnendi, absolvere eum presentem, si habere eum potest, sin absentem, eum creditur esse in gratia. At de ista absentia dicendum, non valere talem absolutionem per decretum Congr. regularium, & Episcoporum sub Clem. VIII. sapientatum. Igitur, si speratur poenitens acquieturus, obtenta licentia, narra ei errorem, & secundum eius voluntatem absolue, vel dimitte in absolutum. Si nequis scire de profectu, rem Deo commenda, siue poenitens sit praesens, siue sit absens. Magis autem correctionem erroris procura, cum resultat in damnum tertij.

Quid agat si cogatur reuelare confessionem. 63. *Queritur.* Quid agat Curatus, si qui velit eum confessionem vxoris, vel alterius reuelare? *Respond.* Nullatenus reuelet, etiam si certo esset ei moriendum. Lenibus eum primo deterreat

reat à mala voluntate, deinde etiam asperis, si prudenter iudicauerit expedire.

64. *Queritur.* Quomodo Curatus aget, si debuerit confessionem reuelare de pœnitentis licentia? *Resp.* Angel. confess. ult. q. 5. & alii citati à Sot. dist. 18. quæst. 4. art. 6. dicunt confessarium, etiam cum tali licentia non posse confessionem reuelare. Silu. verò confessio 3. q. 30. Armil. confessor §. 10. Sot. ibi Nau. cap. 8. num. 15. dicunt posse reuelare cum tali licentia. **P R A X I S.** Curatus faciat sibi dari talem licentiam per scripturam, vel testes, ne accusetur tamquam confessionis reuelator. Vel absoluta confessione, pœnitens roget confessarium, vt talia, & talia dicat, licet iam ea dixerit in confessione, quia tunc Curatus habet se vt merus nuncius. *Si tamen pœnitens extra confessionem loquatur cum Cura. o de confessis,*
non

*Quomodo
reuelanda
confessio.*

non

non dicetur Curatus reuelare confessionem. Henrig. de poenit. lib. 3. cap. 21. n. 2.

An Curat. 65. *Quæritur.* An vnquam Curatus sub dictis regulis teneatur petere licentiam reuelandi confessionem, vt si quis iuxta patibulum erubescat confiteri peccatum causans scandalum? *Resp.* Teneri, & credo sub mortali, cum ablatio scandali sit de re graui in bonum alterius, aut publicum, ordine caritatis. Intelligo tamen, quando Curatus audiuit confessionem istius poenitentis, quia si non audiuit tenetur, qui audiuit.

Poenitentia 66. *Quæritur.* *Quam poenitentiam dabit Curatus sani?* *Respon.* Omnes affirmare debere dare congruentem, & peccatis correspondentem. Alii dandam conformem canonicis poenitentialib. Sed prima sententia nihil docet. Secunda verò est falsa, ita Nau. citatus à Candelab. de satisf. Etia

satisfacti, num. 24. nam veritas est,
 poenitentias sacramentales esse ar-
 bitrarias. Ideo Curatus dabit eas se-
 cundum regulas prudentie, preser-
 uatiuas, & punitiuas. Et quidem
 quo ad punitiuas, credo melius esse
 dare breues, sed asperas, maximè in-
 ter idiotas, quia ut experientia docet,
 graues nunquam fiunt. Quae verò
 sint, hæc prudens Curatus, vel suo
 Marte effinget, vel à vicinis discet. A-
 liquo maximo vitio illaqueato per-
 suadeat ut interdum voueat se illam
 aut illam poenitentiam subiturum, si
 in illud peccatum residerit, nunquā
 autem ut iuret, vel voueat, se id non
 admissurum. Nau. cap. 26. num. 25.
 in fine. Curatus isto remedio ut a-
 tur, cum probabiliter sperat pro-
 fectum, maximè in peccatis magnis,
 in præiudicium tertii, ut veneficio,
 & similibus. Optimum remedium
 est, mittere ad lucrandas indulgen-
 tias. Caveat tamen Curatus ne omni-
 bus

bua

374 DE POENITENTIA

bus omnes det, quia ministerium posset irrideri. *Relicta horum absolutio prudente relicta.*

An peccatum omittere quae sequuntur formam substantialem.

67. *Quæritur. An peccet Curatus, qui omissis omnibus solitis addi post formam necessariam absolutio- nis, sola forma substantiali absoluit?*

Resp. Candelab. de absolut. n. 48. & 48. Circa contemp. ñ nec esse veniale. Idem Sot. dist. 14. q. 1. artic. 3. ante versam. Tandem, quod est per col. ante finem.

DE POENITENTIA

Infirmorum.

A quibus absolvendis in morte.

68. *Quæritur. A quibus absoluat Curatus in articulo mortis? Resp. Ab omnibus peccatis & censuris, etiam Papalibus. Concil. Tridentin. sess. 14. cap. 7. de pœnit. vide cap. 5. num. 24. & 26.*

Absolutus autem in articulo mortis.

mortis à casibus Episcopalibus, nō
tenetur se præsentrare ei, cui abso-
lutio extra dictum casum compe-
tebat. Omnes. Absolutus verò ab
excommunicatione, tenetur se
præsentrare, alioquin reincidit in
excommunicationem. Omnes.

69. *Queritur.* An absolutus in articulo mortis à censura possit se-
peliri in Sacro? *Resp.* Dic quod sic.
vide cap. 13. num. 5.

*An absolu-
tus in mor-
te à censu-
ra sepelien-
dus in Sa-*

70. *Queritur.* An Curatus, qui
absoluit in articulo mortis, hoc
possit etiam non requisito superi-
ore ad quem aliàs absolutio de iu-
re spectabat? *Resp.* Candel. de ab-
solut. nu. 14. Quosdam tenere re-
quirendum prius superiorem. At
ipse tenet posse absolui, etiam su-
periore non requisito, cum Conc.
loco dicto absolute doceat, omnē
Sacerdotem in tali articulo absol-
uere posse.

*cro.
An inferi-
or in morte
absoluat
præsen-
sup.*

71. *Queritur.* Quomodo intel-
ligendum

*Præsentare
se quam-*

*primum
quomodo
intelligen-
dum.*

ligendum illud, quod absolutus in articulo mortis ab inferiori, debeat se præsentare quamprimum superiori? *Resp.* Silu. excom. 8. num. 3. ante dubia, Intelligendum, quamprimum sublatum fuerit impedimentum, & absolutus sibi prouiderit de necessariis pro eundo, secundum illos quæ dicunt quod teneatur ire, secundum verò illos, qui docent, quòd possit mittere, ut est dictum cap. 5. num. 24. cum prouiderit de necessariis promittendo.

*Quomodo
credendum
ei qui iussa
non perse-
cit.*

72. *Queritur.* Quomodo se geret confessarius, si is post absolutionem dixerit se non potuisse, nec ire, nec mittere? *Respon.* Si verè poenitens crediderit se non potuisse credendum esse illi. Silu. vbi supra excommunicatio.

*Articulus
mortis
quis.*

73. *Queritur.* Quis censeatur in articulo mortis? *Respon.* Aliquos distinguere inter periculum, & inter

inter articulum mortis. Articulum volunt esse, cum mors est iam in fieri per causam naturalem, aut violentam. Sor. disti. 18. quæst. 4. artic. 4. de Graff. p. p. lib. 1. cap. 13. num. 85. Periculum verò esse, cum quis se obicit periculo mortis, vt ingrediendo prælium, vel mare. At re vera pro absolutione sunt idem. Silu. absol. 1. num. 7. & confessor. p. q. 6. Naua. cap. 27. num. 271. not. 7. Henriq. de pœnit. lib. 3. cap. 11. num. 3. qui vocat hanc sententiam certam, & in praxi tutam. De Graff. verò vult de periculo fieri articulum, cum mors, quæ in principio non imminabat, postea imminet. Tene cum Silu. & reliquis. Ideo est in articulo mortis hoc est.

Morti proximus, non ita quod iam iam agat animam, sed cum est in tali termino, in quo communiter moritur. Omnes. Sic qui est

in

IA
ut in
debeat
super
num. 3.
quam
impedi
proui
do, se
mod te
illos,
tere, vt
4. cum
romit
o se ge
olutio
se, nec
Si verè
potuif
vbi su
nfeatur
liquos
n. &
inter

in morbo, vel est senio confectus, vel habens vulnus letale. Angel. mors q. 6. Henric. lib. dicto c. 9. n. 1. Silu. mors q. 4. Qui nauigaturus est per loca periculosa. Silu. & alibi. Febricitans febre graui, & acuta, habens inimicum potentem, & eum ad mortem quærentem, vel si non potentem, tamen quærentem ad mortem, habens difficiles partus, quæ prima vice parit. Henric. ibi num. 1. Sed omnia ista dicuntur exemplariter, relinquitur enim arbitrio prudentis, quis dicatur esse in articulo mortis. Silu. & Angel. mors.

*Quomodo
audienda
confessio
infirmi.*

74. *Quæritur.* Quomodo Curatus audiat confessionem infirmi? *R. sp.* Non cogat eum surgere, sed sinat decumbere. Confessionem viri poterit ostio clauso audire, feminae verò non audirem, nisi ostio aperto, plus minusue, vt prudentia docuerit. Iudico bonum patere o-

minum

mnium oculis. Adiuuet ægrum in-
 terrogationibus, quæ vt plurimum
 in hoc casu sunt de præcepto sub
 mortali, vt est dictum supra num.
 23. Et si se non præparauit, vel quia
 de hoc non cogitauit, vel quia non
 potuit audiendus est, vt dicitur ibi.
 Laborantes febre maligna, aut alio
 morbo, qui contrahi possit, audiat
 in tali distantia, quod satistaciat
 Sacramento, & Curatus prouideat
 sibi prudenter vtili remedio. Et si
 æger sit ita languidus, vt non possit
 audiri nisi à vicino, & aure ad illius
 os admota, admoveat, quia cum
 quantouis proprio periculo ita ge-
 rere debet, etiamsi esset illi certò
 moriendum, vt quando audiendus
 est peste infectus. Vide cap. num.
 16. Ideo poterit inquirere à medi-
 cis, an infirmitas, qua æger laborat,
 sit contagiosa, vt sibi valeat proui-
 dere. Bonum remedium est ignem
 interponere, dicimus nos di Car
 boni

75.

*Infirmus
 imparatus
 audiat.*

*Poste infe-
 ctus que-
 modo au-
 diendus.*

boni accessi, vel aliquo odorifero
 suffitu, vel gestare in manibus glo-
 bulum odoriferum, vel munire se
 aqua rosacea, aut aceto, aut alia re
 odorifera in manibus gestata, *ma-
 ximè in sinistra ut admonuerunt
 me discipuli.* Omnia tamen sapi-
 enter ne nimia cautela propria,
 cauteriet, seu potius confodiat a-
 nimum miseri languidi. At nec
 semper, nec ut plurimum his uta-
 tur remediis, sed tunc solum, cum
 clarum est vel valdè probabile ne-
 cessaria esse. Omnium decentior
 est, habere in manibus chirothe-
 cas odoriferas, quibus & se muni-
 et, & videbitur quasi non agere fa-
 ctum suum. Sed & si infirmus
 validè loquatur, sufficiet eum au-
 dire in aliqua distantia, tali tamen,
 quod non videatur infirmum re-
 fugere: & si infirmus vix loquitur,
 poterit etiam ab eadem distantia
 audiri, admonitio respondere per
 nutum,

CAPVT SEPTIMVM. 311

nutum, & renutum, quia hoc suffi-
ciet & ne infirmus terreatur, Cu-
ratus addat, ita illum admonere,
vt sine fatigatione, & facilius con-
fiteatur. Vide etiam cap. 9. nu-
mero 20.

76. *Queritur.* Quid aget Cura-
tus cum fuerit vocatus ad audien-
dam confessionem parturientis,
vel vulnerati moribundi, qui mo-
ritur, & non possunt relinqui ab
illis, qui opitulantur eis, ita vt ne-
cessario confessio sit facienda co-
ram ipsis adstantibus? *Respondetur.*
Expellat plures, & relinquat pau-
ciores quo, potest, & ex relinquen-
dis eligat prudentiores: Fœmi-
nas, si possibile est, omnes expel-
lat, quod credo possibile, nam
& mihi contigit casus de partu-
riente, expulsæ enim sunt o-
mnes, & tamen parturiens non
periclitata est. Si non possent ex-
pelli omnes, relinquat pauciores,
&

*Pariens, &
vulnera-
tus quomo-
do audien-
di.*

& prudentiores, & relictæ non sint cognatæ, vel affines, ne maiori verecundia acta infirma faciat confessionem mancā. Potest etiam confessor vti hoc remedio, interrogare pœnitentem ad aures, & per nutum, & renutum excipere responsum, & admonere astantes se auertant, dum infirmus respondet. Admoneat tamen semper Curatus astantes teneri ad sigillum de auditis, vt not. Silu. confessio 3. quæst. 1. Nau. c. 8. n. 4. & communis.

An saltem tunc sufficiat audisse vnum, aut alterum peccatum, vel an confessio debeat fieri integra? Dic faciendam integram, si potest, aliàs non valeret: quia esse integra est conditio necessaria de iure Diuino. Omnes. Porro in similibus difficultatibus sufficiet mortalia audire, venalia verò omnia vnico contextu confiteri.

77. *Quæritur.* Quid aget Curatus

ratus cum pœnitente moribundo, *Adriens*
 quinolit præ tēdio, vel propter odi- *molens con-*
 um, aut aliud simile confiteri? *Resp. fiteri.*

Blandè primum omni possibili ar-
 tificio conetur eum lucrari; si o-
 mnia cedant irrita, asperius eum
 deterreat, de vtilitate sua, respectu
 maiestatis Dei offensi, etiamsi in-
 firmus esset Imperator, & incus-
 sione terroris ob vicinum Infernū.
 Benè etiam mihi cessit quadam
 die, cum vocatus fuisset ad exci-
 piendam confessionem cuiusdam
 infirmi, qui paulò post obiit; Cum
 enim non possem eum inducere,
 vt rectè confiteretur, interrogavi,
 scis in quo statu maneat, & respon-
 dente, scio me malè habere, adieci,
 Imo cum iam iā moriaris, & pedes
 posueris in Inferno, propter tua
 peccata, dormis quasi alienum fa-
 ctum agatur. Multa similia à peritis
 audiui. At prudentia, & ad ista non
 nisi periclitante omni spe, & alio

O reme-

*Bona pra-
dicta pro
abstinato
in morte.*

remedio deficiente, non apponen-
da manus. Et diligenter perspicito, in
quo consistat tota ratio fundamenti,
ex quo iste nolit confiteri, & ad hoc
demoliendum omnes artes adhibe.
Verbi gratia, Iuuenis amore vite
egre se voluntati Dei aptat. Tu
hunc amorem discute. Alius amore
filiorum, vel uxoris tali malo labo-
rat, cum tamen alias de confessione
non curaret, tu dissipa istorum fun-
damentum malum, & omnia faci-
liter benè cedent. Ideo opus est
magna charitate, & prudentia, &
Deus non deerit. Et si contigerit
istum obdurato animo resistere spi-
ritui Sancto, saltem Curatus vide-
at an possit eum inducere ad actum
contritionis maiorem, qui fieri possit.
Nunquam tamen absolueudus cum
cautela, in quantum possum, & in-
diges, si, cum possit, nullum peccatum
confiteatur, vel non confiteatur in-
tegrè, quia hoc privilegium conce-
ditur

CAPVT SEPTIMVM. 315

ditur solum potenti confiteri, ut dicitur infra num. 82. Et, si iste animo indurato deueniat ad moriem, nunquam Curatus eum deserat, sed omni artificio conetur illum inducere ad saltem eliciendum dictum actum contritionis, maxime ante collationem extremae unctionis, ut vi Sacramenti de attrito fiat contritus, ut dicitur de extrema unctione.

78. *Quaritur.* Quid faciendum, Nolens dum fecenter vulneratus moritur, *re pacem.* & inimicus veniam petit? *Respondetur.* Vulneratum hunc debere ex animo depellere odium, & Curatus, non nisi eo depulso debet eum audire in confessione. Si vero inimicus veniam petit, an vulneratus teneatur veniam dare, vulgariter Dar la pace, & si noluerit dare, an absolueudus? *R. sp.* Azor Inst. 2. p. lib. 12. c. 3. q. 7. non teneri dare pacem, dummodo ex animo

O 2 verè

verè deponat odium, & desiderium
vindiçtæ, quia, ait, est difficile, &
ferè violentum statim ista præstare.
Sed cum eodem cap. dicat dare
pacem esse signum speciale amo-
ris, ad quod non tenetur aliquis,
nisi in præparatione animi, & cum
si non ostendatur tale signum a-
moris causet scandalum; Tu vide,
an qui sciuerit pacem peti, & læ-
sum nolle dare, scandalizetur. At
credo tunc Curatum posse hunc
absolvere, cum nitatur opinioni
dicti doctoris, quod sufficere dicitur,
vt in cap. de electione opinio-
nis. *Ideo credo Bonum in tali casu,*
cum non appareat signum probabile
infirmum daturum pacem, melius
esse non petere, sed dextro modo pa-
rochus curabit non peti, ne alicuius
offensionem incurrat, ne si fortè pe-
tatur, & ille neget, infirmus cogatur
carere necessario remedio pœnitent-
ie, quæ sine dubio, ratione scandali,

illi neganda videretur, nisi malis excusare scandalum, eo quod liceat sequi opinionem Azorij.

79. *Queritur.* Quid aget Curatus, cum vocatur ad infirmum, qui habet casum in quo est dubium super restitutione interim infirmus moritur & datur tempus confutatis per libros vel sapientes? *Resp.* In dubio non obliget ad restitutionem. Silu. confessor. 3. q. 10.

In dubio de restitutione quid agendum.

Poterit tamen Curatus obtinere ab hoc pœnitente, ut re benè consultis, possit heredibus restitutionem mandare nomine mortui, nec dicetur confessionem reuelare. de Graff. p. p. lib. p. part. 23. n. 14.

80. *Queritur.* Quid aget Curatus si sollicitatur à mala fœmina? *Respon.* Millies potius teneri mori, quam velleuiter Deum offendere, & qui ita instructus accesserit non confunderetur, nam Deus non de-

Sollicitatus à mala fœmina.

relinquit sperantes in se. Sed & prudentiæ debentur suæ partes. vide quæ dicuntur num. 84. Et si Curatus aliquid simile sibi obuenturum timeret, posset non audire confessionem istius fœminæ, nisi socio in decente distantia constituto. Credo tamen bonum consilium, nam & scio religionem valde piam ita praticare, nunquam mulieres tangere, quauis causa, etiam quantumuis honesta, etiam super vestes, & loca honesta, vt brachia, vt inter loquendum quidam faciunt: Nec admittere ad osculationem manus grandiusculas, puta supra octauum annum, licebit blandiri paruulis, sit res eorum parentibus grata, & quæ Curato amorem conciliet. Præterea à toto genere melius est esse cum fœminis asperum, quam placidum, nam & hoc præcidit viam ad malam consuetudinem. Sed & bonum

bonum abstinere à non necessaria locutione cum foeminis, & necessarium non protrahere ultra sufficientiam.

81. Pro quo nota. Contingit aliquoties personas religiosas, quæ confitentur singulis octo diebus, & fortè sæpius, dum accedunt ad confessionem immorari tantum, quantum sufficeret pro facienda confessione vnius perditilatronis, & dant multum, quod loquantur astantibus. Tu vide an benè hoc cedat, & tollatur ista admiratio. Postquam personā noveris, non audias nisi mortalia, si habet, vel venalia grauiora, reliqua omnia facias verbo generali eas confiteri, quia ita benè confitetur, & nullus lassatur expectando, & omnis admiratio tollitur, cum ista breuissimè possint præstari. Et si talis pœnitens conqueratur, quasi

*Quomodo
tollende
confessiones
prolixæ.*

non plenè satisfiat illi, tu doce de veritate, & de, non dicam necessario, sed decenti modo se confitendi.

*Infirmum
sine loque-
la an ab-
solvendum.*

82. *Queritur.* Quid aget Curatus vocatus ad infirmum, qui loquelam amisit? *Resp.* Si ostendit signum doloris, seu desiderium confitendi, sed non valet omnino loqui, audiat confessionem per nuntius.

Si hoc non potest, sed tamen ægrè poterit, iam iam enim moritur, aperire oculos, stringere manum, pete an doleat de peccatis, & in signum claudat oculos, vel manum tuam stringat; & altero horum faciente, absolue, in quantum potes, & ille indiget. Idem agas, si, cum aduenisti, ostendit signum poenitentiae tundendo pectus, vel aliud simile, & postea amisit omnem sensum, quia licet Sot. distinct. 18. quæstione secūda, articulo quinto, colum.

colum. quarta, circa p. argum. Nau. cap. 26. num. 28. Vict. de confessione conclus. 183. & alii negent talidandum absolutionem, tamen contraria sententia quæ affirmat est in praxi tuta. Et Suarez tomo quarto disput. 23. sect. 1. num. 5. vocat securam & exercendam. Certè nulla iniuria fit Sacramento, cum conditio suspendat irreuerentiam, quæ posset fieri, si aliqua esset Sacramento. Multò magis concedunt omnes posse absolui eum, qui dicto aliquo peccato deficit, & confessionem perficere non valet. de Graff. p. p. lib. 1. c. 26. n. 7.

PRACTICA bona. Interroga tunc de communioribus status pœnitentis, per nutus; & renutus excipe confessionem, numerum verò peccatorum per ostensionem digitorum, si fieri potest: si non potest, meliori modo quo potest. Et si facta diligentia possibili videris pœnitentem

O 5 non

non posse explicare omnia requisita,
absolve à quibus potes, admonito de
reficienda integra confessione cum
convalescerit.

*Casus de
non respon-
dente in
confessione.*

83. *Queritur.* De isto casu. Fui
semel vocatus ad excipiendam
confessionem infirmi, qui poterat
loqui, sed aegrè, & dicto vno pec-
cato per horam integram, non
potui aliud ab eo elicere, ipso
me audiente, & præ stupore, vel
aliud non respondente? *Respon-*
detur. Si iste verè non potest lo-
qui, nec respondere per nutus,
absoluendus cum conditione, in
quantum potes, & indiges. Sive-
rò alterutrum potest, & non præ-
stat, non absoluendus; quia non
vocatur confessarius ut diuexetur,
sed ut confessionem excipiat.
Bonum tamen erit, admonitum
de errore inducere ad confessio-
nem, quòd si aliter nolit agere,
& tu illum desere. Verum est ta-
men,

men, quod si tibi contrarium non constat, tuto potes credere, illum non posse aliud præstare, & hoc credens admoneas de confessione rectè facienda cum conualuerit, & interim absolue cum conditione: cum tamen credis, vel dubitas de morte illius; secus, si contrarium scias, quod vix possibile videtur.

84. *Queritur.* Quid si infirmus vocauit Curatum cum magna deuotione, & dicens se velle confiteri, & cum Curatus aduenit infirmus loquelam amisit, & nullatenus potest confiteri, an possit absolui domesticis infirmi fidem facientibus ab infirmo Curatum vocatum fuisse? *Respondet* Suarez tomo 4. disput. 23. sect. 2. num. 21. Posse. Sed opinio ingerit scrupulum, cum Sot. vbi supra, vocet hunc modum confitendi esse per nuncium, & confiteri per

An necessarium Curatum videri signum penitentiae.

nuncium sit damnatum sub ex-
communicatione à Clemente
VIII. per decretum relatum à Can-
delabro de confessione Diei co-
ram. num. 3. At opinio Suarez vi-
detur tuta, maximè absoluendo cū
conditione, si & in quantum pos-
sum, cum nec opinio Soti habeat
totalem rationem nuncii. Inter a-
lia enim deest, quod mittens sit
absens, quod non est, ut patet; &
cum simus in pœnalibus strictè ac-
cipere debemus, quod non potest
fieri in casu nostro. Et si opinio
Soti tibi visa fuerit rationabilior,
adiuuetur tamen infirmus tunc
extrema vnctione, vide cap. 8. nu-
mer. 3.

*Quid ager- 85. Queritur. Quid si pœnitens
dum cum dicto aliquo peccato, amittat lo-
eo cui non quelam, & modum perficiendi cō-
possunt im- fessionem, & Curatus cognoscat
poni, que illum multa debere restituere, vel
veniunt quia de illis confessus est, vel quia
imponenda est.*

est publicus vsurarius, aut est in publica excommunicatione, & nō possunt imponi, quæ veniunt imponenda, quid agendum, absoluet absque quod aliud imponat, vel annulatēnus absoluet? *Resp.* Debere absoluerē, cum cautela, in quantū possum, & indiges. Tol. inst. lib. 5. cap. 36. nu. 8.

Aduertat tamen Curatus admo- neat eum, quod cum conualuerit teneatur de perficienda confessio- ne, & tunc imponet imponenda. Quod si postquam conualuerit, nolit vltērius confiteri, parochus non curet, quia satis est suo munere functus.

86. Et si antequam confessus iste absoluator verē expiret, & habeat excommunicationem, & Curatus non possit primo ab excommuni- catione absoluerē, & deinde à pec- catis, quid? *Resp.* Sufficere dicat Absoluo te, intelligendo ab excō- muni-

*Quemodō
absoluen-
dus qui
tunc mori-
tur.*

municatione, & peccatis. Sed si superfit tempus ob maiorem certitudinem addat, Ab omnibus censuris, consulit Suarez. tomo. 5. disp. 10. sect. 2. in fine. nu. 7.

Quomodo 87. Quæritur. Quid de isto casu.
absoluendū Infirmus vocavit Curatum, & di-
confessione Et multis peccatis, dicit se non pos-
nō integra. se ultra loqui, an Curatus tunc de-
beat eum absolvere? Resp. Metina videtur affirmare. Sed videtur dicendum, tunc confessionem per nutus perficiendam; si hoc non potest, & sit probabile supervideturum, non absoluerem, quia de substantia confessionis est, ut confessio sit integra.

Dubium potest esse, An infirmo dicente se non posse ulterius loqui, nec valere per nutus confiteri, melius sit absolutionem dare cum conditione, quam negare? Resp. Et in universum melius credo dare, quia conditio suspendit irreverentiam, si qua possit adesse, nisi Curatus certas rationes

rationes habeat infirmitatem non esse periculosam. Quod an sit admittendum in alio à medico valde perito, non facile crediderim.

Queritur. Quomodo audienda confessio eius, qui dicit se peccasse mortaliter, sed non meminit speciei? *Resp.* Sufficere dicat peccavi mortaliter toties, licet non recorder qua peccati specie. Nau. ca. 10. nu. 9. not. 8.

88. Quid agat curatus si fuerit vocatus ad audiendam confessionem eius, qui est in statu peccati mortalis, an absoluat promittentem exiturum à peccato, vel antequam absoluat, debeat ille exiisse è dicto statu mortifero? *Respond.* Et distinguo. Aut est in statu peccati mortalis publico, aut occulto. Et in utroque debet prius exiisse è peccato si potest, quia alias malè Sacramenta susciperet. Communis. Dic tamen exemplariter.

Quid agenda cum eo qui non meminit speciei peccati.

Quomodo absoluat qui est in statu mortali.

Qui

Qui est in excommunicatione publica. vide cap. 5. nu. 24.

Qui est in concubinato non absoluitur nisi prius concubinam abiiciat, siue concubinatus sit publicus, siue illum sciat vnicus testis. Silu. concubinatus quæst. 2. Si vero concubinatus sit occultus, Silu. ibi ait non esse absoluendum. Nau. etiam idem ait regulariter faciendum, concedit tamen concurrentibus quatuor causis à se allatis posse absolui. cap. 3. num. 1. Graff. resp. 4. Ponuntur autem istæ causæ infra. Et si vrgeat mors, & desit tempus eiiciendi concubinam publicam, potest absolui, si habet propositum eiiciendi. Tol. Inst. lib. 5. cap. 10. num. 13. Concordat etiam cum Nau. in hoc ibi. **PRACTICA.** In concubinato publico, & occulto eiiciat prius concubinam, si potest, sin proponat quamprimum eiicere, interim procuret non praticare cum

cum infirmo, si possibile est: Si nō est possibile (quod vix credo dari, cum non videatur probabile, alios defuturos qui seruiant.) ad nihil aliud obligandus, quod tamen non admitterem nisi verè in articulo mortis, & graui morbo. Et si dicti concubinarij moriantur, sunt sepe- liendi in Sacro. vide cap. 14.

89. Si est Meretrix, si sit pericu- *Penitentia*
lum recidiui, puta quia est in pro- *meretricis.*
stibulo, & eam possunt inuisere, qui voluerint, etiam ii, qui cum ea peccauerunt; si est in articulo mor- tis, & ita infirma, vt non possit pec- care, poterit absolui stante propo- sito non peccandi de cœtero. Si est periculum peccandi; non absolua- tur; iuxta dicta superius.

PRACTICA. Ponas eam in tuto in hospitali, vel in domo ali- qua honesta, & tunc absolue: si hoc non potest fieri, cum non visi- tari nisi à personis non suspectis, & absol-

absolvas. Et si nec hoc permittitur, quia iam iam spirat, absolvas, quia cum hæc nihil plus præstare possit, non est ulterius urgenda.

*Vsurarius
quomodo
absolvatur.*

90. Vsurarius publicus non absolvatur, nisi prius restituat, si potest, vel saltem det cautionem, ut dicit. cap. 5. nu. 24.

Practica. Si instet mors, & usurarius habet propositum restituendi, sed tunc non potest, Curatus faciat sibi promittere, quod restituet, & faciat sibi dare licentiam reuelandi factum Episcopo, & hoc coram duobus testibus, ne accusetur tamquam fractor sigilli poenitentiae. Deinde Episcopi partes erunt, cogere cogendum. Si verò usurarius nihil horum potest præstare, & instet mors, sed solum ostendit signa contritionis, absolvatur cum conditione, si possum, & indiges. Tol. inst. lib. 5. cap. 36. numero

mero 8. Et tunc potest sepeliri in
Sacro.

Vsurarius verò occultus non ab-
soluendus, nisi prius restituat.

Practica. Induc ad restitutionē,
si non potest, confiteatur debitum
coram tabellione, & testibus, &
det cautionem, & tunc absolue.
Silu. usura 9. q. 4. num. 5. Si verò
nihil horum potest, & mors vrge-
at, absoluator, vt est dictum de usu-
rario publico.

Quando verò usurarius siue pu-
blicus, siue occultus alias restituere
promisit, & non præstitit promif-
sum, & nunc habet causam ratio-
nabilem vel non restituendi, vel
non restituendi statim, absolu-
endus est cum proposito hoc præstā-
di cum poterit. Nauarr. capit. 17.
n. 59. not. 4.

91. Si verò peccator est in occasio *Quando ab*
ne peccati mortalis, non absolu *soluendus*
tur, nisi prius occasionē relinquat. *qui est in*

Com-

occasione
peccati.

Communis. Nauarr. tamen cap. 3. num. 5. D. concedit etiam posse absolui occasione non præcisa in quatuor casibus.

Primus est. Quando poenitens verè est contritus. *Secundus*. Quando habet verum propositum non redeundi ad peccatum. *Tertius*. Quando habet propositum semper cauendi. *Quartus*. Quando adest aliqua causa rationabilis non abstinendi ab ea occasione, vt habet, qui peccauit cū cognata, quæ manet in eadem domo, & non potest ab ea separari. Et similes causas.

Qui semel
eluxit Cu-
ratum an
possit iterū
absolui.

92. *Queritur*. An qui semel promisit restituere, vel relinquere occasionem, & postea non stat promissis, sit denuo absoluendus? *Resp.* Concurrentibus, dictis quatuor conditionibus, semper etiam si milies, posse absolui. Nau. cap. & nu. dicto. 1.

93. *Queritur*. An Curatus omnium

um infirmorum confessiones domi *ubi infirmi*
 excipiat? *Resp.* Si verè infirmus nō *audiendi.*
 possit adire Ecclesiā, domi excipiē-
 das: si potest, quia idem infirmus
 discedit à domo longius, quam sit
 Ecclesia, liberum esse audire, & nō
 audire. Contigit mihi aliquoties
 vocatum fuisse ab eo, qui tota die
 vagabatur, credo vt citius expedi-
 retur, & ne cogeretur diutius in Ec-
 clesia expectare. Expedit aliquo-
 ties non audire, vt dicant Sacramē-
 ta honorare, maximè rudiores, &
 magni peccatores, sed & est bonū
 hos vltimos, & credo melius, quā-
 docunque veniunt, amplecti.

94. *Queritur.* In quo habitu Cu- *In quo ha-*
 ratus confessiones infirmorum do- *bitu domi*
 mi excipiat? *Resp.* Contormet se *confessiones*
 consuetudini loci scitæ, & proba- *audiat.*
 tæ, & si sit corruptela, saltem habe-
 at talares, vel decentiores, quas po-
 terit.

95. *Queritur.* Quomodo Cu-
 ratus

*Curatus
quomodo
curabit su-
os confiteri.*

Curatus curabit ne sui infirmi incon-
fessi moriantur? *Resp.* Moneat Epi-
scopum, & iussa exequatur. Vigilet
semper ut medici, iuxta canones,
& bullam Pii V. infirmis confes-
sionem præcipiant, & si defecerint,
Episcopum moneat. Ut autem
ab illorum imaginatione euellat, si
residet, conceptum illum, quo sibi
parum conuenire, & multum in-
firmis nocere asserunt, si de con-
fessione admoneant, hortetur eos,
ut tamquam quid certum statuunt,
omnes in tertia visitatione, de con-
fessione admonere, & sic fungen-
tur officio suo, & ab infirmis o-
mnis suspicio euellatur, cum vide-
rint tamquam rem ordinariam cum
ipsis agi.

*Qua pœni-
tentia im-
ponenda
moribundo.*

96. *Queritur.* Qualem, & quan-
tam pœnitentiam det Curatus mo-
ribundo? *Respond.* Paruam, quam
possit perficere, si iam iam moritur.
Imo etiam nullam, quando videt
defu-

CAPVT SEPTIMVM. 335

defuturum tempus ad eam perficiendam. Nauarr. cap. 26. nu. 21. vide supra nu. 57.

Expedit globulo benedicto, qui largitur indulgentiam inuocanti nomen IESV accommodato infirmo, eum ad talem indulgentiam lucranda, quæ sæpè est plenaria, animare, & instruere. Potest etiam monere infirmum, vt petat à domesticis, pro illo talia, vel talia agat, & per ipsos faciat adimplere pœnitentiam. Potest etiam, si infirmus sit diues, pœnitentiam in elemosynam commutare. Potest etiam nullam omnino dare, vt est dictum numero. 57.

Si verò infirmus creditur superstes futurus, det pœnitentiam, secundum regulas generales dictorum.

97. Sed

*Curatus im-
pleat pœni-
tentiam
pro infirmo* 97. Sed numquid, si Curatus in tali
casu daret pœnitentiam congruen-
tem, & ipse postea eam imple-
ret pro infirmo malè ageret? Tu esto
arbiter.

*Curatus an
recipiat pe-
cuniam pœ-
nitentia.* 98. *Queritur.* An Curatus possit
recipere pecuniam pro Missis dicē-
dis, & eleemosyna faciēda pro pœ-
nitentia imposita? *Resp.* Non om-
nia quæ licent expedire, licet enim
ei recipere, si hoc sit citra scanda-
lum, & si pecunia spontè à pœni-
tente offeratur. At sit tibi cura de
bono nomine, & melius ageres re-
mittere ad alium, etiamsi tu alteri
largiendam assumeres. Concor-
dat de Graff. p. p. lib. i. cap.

31. nu. 29.

DE